URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI

1918 * GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY * 2013
95 lat

STATISTICS2013.ORG
MIĘDZYNARODOWY
ROK STATYSTYKI

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2010-2011

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

ŁÓDŹ 2013

URZĄD STATYSTYCZNY
W ŁODZI

INFORMACJE
I OPRACOWANIA
STATYSTYCZNE

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2010-2011

ŁÓDŹ 2013

ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W ŁODZI

PRZEWODNICZĄCY

Piotr Ryszard Cmela

CZŁONKOWIE:

Edward Bedlechowicz, Mariola Chrobot, Ewelina Herman, Anna Jaeschke,
Stanisław Kaniewicz, Sławomir Konczak, Włodzimierz Obraniak, Elżbieta Ossowska,
Tomasz Piasecki, Jolanta Włodarczyk, Lilianna Wójcik

SERIA: INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE

OPRACOWANIE
Artur Mikulec – Ośrodek Małych i Średnich Przedsiębiorstw

POD KIERUNKIEM
Elżbiety Ossowskiej

SKŁAD, GRAFIKA:
Artur Mikulec
Katarzyna Szkopiecka – Łódzki Ośrodek Badań Regionalnych

PROJEKT OKŁADKI
Katarzyna Szkopiecka

Przy publikowaniu danych US – prosimy o podanie źródła

ISBN 978-83-60002-55-1

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych, al. Niepodległości 208, 00-925 Warszawa

Nakład 100 egz. Cena 18,00 zł

PRZEDMOWA

Celem niniejszej publikacji jest ukazanie działalności gospodarczej mikro-przedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski w latach 2010-2011. Jest to kolejna już edycja (poprzednie dotyczyły lat 2008-2009, 2009-2010), w której, obok informacji z zakresu: liczby mikroprzedsiębiorstw, liczby pracujących, przeciętnej liczby zatrudnionych oraz przeciętnego wynagrodzenia, przedstawiono wyniki tych przedsiębiorstw w postaci wielkości: przychodów i kosztów z całokształtu działalności, wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej oraz produkcji budowlano-montażowej. Opracowanie przygotowano na podstawie wyników reprezentacyjnego badania przedsiębiorstw o liczbie pracujących do 9 osób, przeprowadzonego na formularzu *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*.

Publikacja składa się z dwóch części. W pierwszej znajdują się informacje dotyczące metodologii badania SP-3, definicje podstawowych pojęć i wskaźników opisujących działalność gospodarczą mikroprzedsiębiorstw. W części drugiej zamieszczono charakterystykę działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego w latach 2010-2011 oraz dokonano graficznej prezentacji wyników ich działalności gospodarczej na tle pozostałych województw.

Uzupełnieniem publikacji jest aneks tabelaryczny, w którym zaprezentowano wybrane dane oraz wskaźniki z zakresu działalności mikroprzedsiębiorstw w przekroju województw.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Łódź, marzec 2013 r.

PREFACE

The purpose of this publication is to present the economic activity of micro-enterprises in Lodzkie Voivodship against the background of Poland in years 2010-2011. This is another edition (previous covered the years 2008-2009, 2009-2010) in which, next to the information about: number of micro-enterprises, number of employed persons, average paid employment and average wage and salary, there are presented data on revenues and costs from total activity, value of retail sales and wholesales, sales of construction and assembly production. The publication was prepared on the basis of the sample survey of micro-enterprises (entities employing up to 9 persons). Data for this survey was collected in the "Report on the economic activity of enterprises", form called SP-3.

This publication consists of two parts. The first of them includes the methodology of SP-3 survey as well as definition of basic terms and indicators defining economic activity of micro-enterprises. The second part contains characteristic of micro-enterprises economic activity in Lodzkie Voivodship in years 2010-2011 and graphical presentation of the results of micro-enterprises economic activity in Lodzkie Voivodship against the background of other voivodships.

The publication also includes tabular part with selected data and indicators concerning activity of micro-enterprises by voivodships.

Director
of the Statistical Office in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D.

Łódź, march 2013

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA 3

WPROWADZENIE 9

I. UWAGI METODYCZNE 12

I.1. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY BADANIA 12

I.2. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW 15

I.3. DEFINICJE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW 19

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZED-SIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2010-2011 21

II.1. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW W UJĘCIU TERYTORIALNYM 21

II.2. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI PKD 2007 26

II.3. ANALIZA SYTUACJI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ 29

II.4. WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZED-SIĘBIORSTW W PRZEKROJU WOJEWÓDZTW 40

PODSUMOWANIE 49

ANEKS TABELARYCZNY 52

CONTENTS

PREFACE *3*

INTRODUCTION *9*

I. METHODOLOGICAL NOTES *12*

I.1. SUBJECTIVE AND OBJECTIVE SCOPE OF THE SURVEY *12*

I.2. MAIN DEFINITIONS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY *15*

I.3. DEFINITIONS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS *19*

II. CHARACTERISTIC OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY IN ŁÓDZKIE VOIVODSHIP IN YEARS 2010-2011 ..... *21*

II.1. SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY IN TERRITORIAL VIEW *21*

II.2. SELECTED ASPECTS OF MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY BY PKD 2007 SECTIONS *26*

II.3. ANALYSIS OF MICRO-ENTERPRISES SITUATION ON THE BASIS OF ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS *29*

II.4. MICRO-ENTERPRISES ECONOMIC ACTIVITY INDICATORS BY VOIVODSHIPS *40*

SUMMARIZE *49*

TABULAR ANNEX *52*

SPIS TABLIC

Tabl. 1. Podstawowe dane o przedsiębiorstwach 9
Tabl. 2. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób 21
Tabl. 3. Miejsce mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego według wskaźników przyjętych do analizy 43
Tabl. 4. Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw 53
Tabl. 5. Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007 55
Tabl. 6. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według formy prawnej i wielkości mikroprzedsiębiorstwa 58
Tabl. 7. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007 59
Tabl. 8. Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw 62

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w latach 2010-2011 według województw 22
Rys. 2. Dynamika wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w latach 2010-2011 według województw 25
Rys. 3. Struktura mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011 według sekcji PKD 2007 26
Rys. 4. Struktura pracujących ogółem w Polsce w latach 2010-2011 według sekcji PKD 2007 27
Rys. 5. Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w latach 2010-2011 według sekcji PKD 2007 29
Rys. 6. Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw 34
Rys. 7. Pracujący ogółem i przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw 34
Rys. 8. Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo 35
Rys. 9. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie 36
Rys. 10. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie 37
Rys. 11. Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw 37
Rys. 12. Udział sprzedaży detalicznej i hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw 38
Rys. 13. Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw 39

LIST OF TABLES

Tabl. 1. Basic data on enterprises 9

Tabl. 2. Enterprises employing up to 9 persons 21

Tabl. 3. Micro-entities of Łódzkie Voivodship by indicators taken for analysis 43

Tabl. 4. Basic data on economic activity of micro-enterprises by voivodships 53

Tabl. 5. Selected data on economic activity of micro-enterprises in Poland by PKD 2007 sections 55

Tabl. 6. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland by legal status and size of micro-enterprise 58

Tabl. 7. Economic activity indicators of micro-enterprises in Poland by PKD 2007 sections 59

Tabl. 8. Economic activity indicators of micro-enterprises by voivodships 62

LIST OF FIGURES

Fig. 1. Dynamics of the number of the micro-enterprises and total employment in 2010-2011 by voivodships 22

Fig. 2. Dynamics of the retail and wholesale of the micro-enterprises operating in trade in 2010-2011 by voivodships 25

Fig. 3. Structure of the micro-enterprises in Poland in 2010-2011 by PKD 2007 sections 26

Fig. 4. Structure of the total employment in Poland in 2010-2011 by PKD 2007 sections 27

Fig. 5. Dynamics of the number of the micro-enterprises and total employment in Poland in 2010-2011 by PKD 2007 sections 29

Fig. 6. Intensity ratio of micro-enterprises 34

Fig. 7. Persons employed and average employment for 1000 micro-enterprises 34

Fig. 8. Indicator of excess of revenues over costs for 1 micro-enterprise 35

Fig. 9. Monthly revenues per 1 employee in microenterprise 36

Fig. 10. Average monthly wage and salary per an employee in micro-enterprise 37

Fig. 11. Indicator of excess revenues over costs in the income of micro-enterprise 37

Fig. 12. The share of retail sales and wholesale in revenues from total micro-enterprises activity 38

Fig. 13. The share of construction output in revenues from total micro-enterprises activity 39

WPROWADZENIE

Aktywność mikroprzedsiębiorstw ma duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego kraju. Pomioty te – ze względu na liczbę oraz udział w sektorze przedsiębiorstw – mają duży wpływ na zrównoważone funkcjonowanie gospodarki. Jednocześnie mikroprzedsiębiorstwa, z uwagi na swoją wielkość, charakteryzują się dużą elastycznością i łatwością dostosowywania do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. W Polsce mikroprzedsiębiorstwa stanowią najliczniejszą grupę przedsiębiorstw. W polskiej statystyce publicznej (w ślad za zasadami obowiązującymi w statystyce europejskiej) za **mikroprzedsiębiorstwo** uważa się podmiot gospodarki narodowej o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzący działalność gospodarczą, bez względu na jego formę prawną[1].

Tabl. 1. **Podstawowe dane o przedsiębiorstwach** *a*

WYSZCZEGÓL-NIENIE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Przedsiębiorstwa ogółem	**1676775**	**1714915**	**1777076**	**1862462**	**1673527**	**1726663**	**1784603**
w tym mikroprzed-siębiorstwa	1615167	1652998	1713194	1787909	1604417	1655064	1710598
Udział mikroprzed-siębiorstw w % przed-siębiorstw ogółem	96,3	96,4	96,4	96,0	95,9	95,9	95,9
Przychody przedsię-biorstw ogółem (w mln zł)	**2264420**	**2558711**	**2887730**	**3213835**	**3079603**	**3297338**	**3666385**
w tym przychody mikroprzedsię-biorstw (w mln zł)	553120	636690	671063	746497	699097	719908	760896
Udział przychodów mikroprzedsiębiorstw w % przychodów ogółem	24,4	24,9	23,2	23,2	22,7	21,8	20,8

a Dane zamieszczone w tablicy nie obejmują: banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: Bank Danych Lokalnych (BDL), www.stat.gov.pl/bdl oraz publikacja GUS, *Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2011 r.*, Warszawa 2013, tabl. 3, str. 48.

W latach 2005-2008 w Polsce liczba przedsiębiorstw z roku na rok systematycznie wzrastała. W 2009 r. odnotowano spadek liczby jednostek ogółem – do poziomu sprzed

[1] Zgodnie z Ustawą o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. art.104 za mikroprzedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który co najmniej w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

1. zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
2. osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 mln euro lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 mln euro.

2005 r. [2], po czym w 2010 r. ponownie odnotowano wzrost liczby przedsiębiorstw ogółem – do poziomu z 2006 r. Wahania liczby przedsiębiorstw spowodowały, że średnioroczna dynamika liczby przedsiębiorstw w latach 2005-2011 wyniosła 101,0, a średnia liczba przedsiębiorstw w tym okresie kształtowała się na poziomie 1 745,1 tys. jednostek.

Podobna tendencja zmian w czasie występowała w Polsce wśród mikro-przedsiębiorstw, tj. podmiotów o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzących działalność gospodarczą. Średnioroczna dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw w latach 2005-2011 również kształtowała się na poziomie 101,0. Wynika ona z dominującego udziału mikroprzedsiębiorstw w liczbie przedsiębiorstw ogółem, który w latach 2005-2011 wyniósł aż 96,1%. Średnia liczba przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w badanym okresie (2005-2011) wyniosła 1 677,0 tys. jednostek.

Duże znaczenie mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą dla funkcjonowania i rozwoju polskiej gospodarki potwierdzają również przychody osiągnięte przez tę grupę przedsiębiorstw. Chociaż w latach 2009-2011 udział przychodów mikro-przedsiębiorstw w przychodach przedsiębiorstw ogółem zmniejszył się do poziomu odpowiednio 22,7%, 21,8% i 20,8%, to w latach 2007-2008 wyniósł 23,2%, a w latach 2005-2006 przychody osiągnięte przez mikroprzedsiębiorstwa stanowiły odpowiednio 24,4% i 24,9% wartości przychodów przedsiębiorstw ogółem. Średnioroczna dynamika wartości przychodów przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w latach 2005-2011 wyniosła 105,5 i była niższa od dynamiki wartości przychodów przedsiębiorstw ogółem, która kształtowała się na poziomie 108,4.

Biorąc pod uwagę fakt, iż zbiorowość mikroprzedsiębiorstw odgrywa zasadniczą rolę w funkcjonowaniu gospodarki wolnorynkowej, od wielu lat podlega regularnej obserwacji statystycznej. Z jednej strony, wielkość zbiorowości mikroprzedsiębiorstw oraz różnorodność działalności gospodarczej (PKD 2007) tych jednostek utrudnia prowadzenie badań statystycznych i z reguły wymaga przeprowadzania ich na reprezentatywnej próbie losowo wybranych jednostek. Z drugiej strony, ze względu na stosunkowo „mały rozmiar" prowadzonej działalności gospodarczej, omawiane jednostki najczęściej prowadzą uproszczoną księgowość (np. karta podatkowa) i nie są w stanie dostarczyć zbyt szczegółowych informacji na temat własnej działalności gospodarczej. Ograniczona jest

[2] Spadek liczby przedsiębiorstw był spowodowany aktualizacją rejestru REGON w oparciu o ankietę aktualizacyjną, związaną z wprowadzeniem nowej klasyfikacji PKD 2007.

zatem częstotliwość, jak i zakres danych statystycznych gromadzonych, opracowywanych i udostępnianych przez statystykę publiczną na temat mikroprzedsiębiorstw.

Głównym tematem opracowania jest charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2010-2011 na tle Polski i pozostałych województw na podstawie uogólnionych wyników reprezentacyjnego badania *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw* (o liczbie pracujących od 0 do 9 osób). Pierwszy rozdział publikacji ma charakter wprowadzający. Zamieszczono w nim podstawowe pojęcia z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz zdefiniowano wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw prezentowane w opracowaniu. W rozdziale drugim, wykorzystując zaproponowany zestaw wskaźników diagnostycznych, przeprowadzono analizę porównawczą działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 2010-2011. Analizę funkcjonowania przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób przeprowadzono na podstawie wartości wskaźników diagnostycznych z zakresu: natężenia mikroprzedsiębiorstw, liczby pracujących i zatrudnionych, kwoty wynagrodzeń, przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej. Ponadto w obliczeniach wykorzystano informacje o jednostkach prowadzących działalność handlową (detaliczną, hurtową) oraz budowlano-montażową (według przeważającego rodzaju prowadzonej działalności deklarowanej przez jednostki biorące udział w badaniu). Przy wyznaczaniu wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw wykorzystano średnioroczną liczbę mieszkańców danego województwa, według ich faktycznego miejsca zamieszkania, na dzień 30 VI danego roku[3]. Wartości obliczonych wskaźników diagnostycznych według województw przedstawiono w postaci kartogramów. Uzupełnienie opracowania stanowi aneks tabelaryczny (tablice 4-8), zawierający dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz wartości obliczonych wskaźników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za okres 2010-2011[4].

Dane statystyczne z badania SP-3 za lata 2010-2011 są w publikacji prezentowane według aktualnie obowiązującej klasyfikacji PKD 2007. Ponadto prezentowane dane dotyczą zbiorowości mikroprzedsiębiorstw aktywnych, tj. prowadzących działalność gospodarczą w okresie sprawozdawczym.

[3] Dane o ludności opracowane na podstawie bilansów stanu i struktury ludności faktycznie zamieszkałej na terenie gminy w oparciu o NSP z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym i migracjami, różnicy między liczbą zameldowanych na pobyt stały a liczbą osób faktycznie mieszkających, rejestrów PESEL, sprawozdań urzędów stanu cywilnego i sądów wojewódzkich.

[4] W wyniku przeliczenia liczby ludności za 2010 r. (z uwzględnieniem wyników NSP 2012) zmianie uległy wartości wskaźników natężenia mikroprzedsiębiorstw za 2010 r., prezentowane w niniejszym opracowaniu, w stosunku do wskaźników prezentowanych w publikacji *Działalność gospodarcza mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim w latach 2009-2010*, Łódź 2012.

I. UWAGI METODYCZNE

I.1. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY BADANIA

Podstawowym badaniem statystycznym mikroprzedsiębiorstw jest reprezentacyjne, roczne badanie *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw*. Jest ono realizowane przez GUS od 1990 r. na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na kolejne lata. Od 2009 r. zbieraniem danych od respondentów z terenu całego kraju zajmuje się Urząd Statystyczny w Łodzi, specjalizujący się w badaniach małych i średnich przedsiębiorstw.

Jednostkami zobowiązanymi [5] do wypełnienia formularza SP-3 są podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób, tj.:

- **osoby fizyczne** (z wyłączeniem osób fizycznych prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne),
- **osoby prawne** oraz **jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej** prowadzące działalność w formie: spółek handlowych (osobowych i kapitałowych), spółek cywilnych, przedsiębiorstw państwowych, spółdzielni, oddziałów przedsiębiorstw zagranicznych,

których działalność zaklasyfikowano według **PKD 2007** [6] do sekcji:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A, działy: 02 – leśnictwo i pozyskiwanie drewna; 03 – rybactwo),
- Górnictwo i wydobywanie (sekcja B),
- Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C),
- Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D),
- Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E),
- Budownictwo (sekcja F),

[5] Próba losowa stanowi 4% zbiorowości mikroprzedsiębiorstw, tj. około 110 tys. jednostek, przy czym zbiór ten w około 80% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a w około 20% stanowią osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej.

[6] W stosunku do obowiązującej klasyfikacji PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem *przemysł* sekcje: *górnictwo i wydobywanie* (sekcja B), *przetwórstwo przemysłowe* (sekcja C), *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych* (sekcja D) oraz *dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (sekcja E).

- Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G),
- Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H),
- Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I),
- Informacja i komunikacja (sekcja J),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K, działy: 64 – finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszów emerytalnych; 66 – działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne),
- Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L),
- Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M),
- Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N),
- Edukacja (sekcja P, z wyłączeniem szkolnictwa wyższego),
- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q, z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej),
- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R),
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S, działy: 95 – naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; 96 – pozostała indywidualna działalność usługowa).

Badaniem SP-3 nie są objęte podmioty sprawozdawcze, które nie prowadzą działalności gospodarczej na zasadach wolnorynkowych: fundacje, fundusze, kościoły, stowarzyszenia, organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, organizacje pracodawców, samorząd gospodarczy i zawodowy, przedstawicielstwa zagraniczne, wspólnoty mieszkaniowe oraz podmioty, których przeważającym rodzajem działalności gospodarczej jest działalność zaklasyfikowana według **PKD 2007** do sekcji:

- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A, gospodarstwa rolne),
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K, banki, domy maklerskie, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, towarzystwa ubezpieczeniowe, towarzystwa i fundusze inwestycyjne oraz narodowe fundusze inwestycyjne, towarzystwa i fundusze emerytalne),
- Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O),
- Edukacja (sekcja P, szkolnictwo wyższe),

- Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej),
- Pozostała działalność usługowa (sekcja S, organizacje członkowskie),
- Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby (sekcja T),
- Organizacje i zespoły eksterytorialne (sekcja U).

Dane statystyczne o działalności gospodarczej za rok poprzedni przekazywane są przez jednostki na formularzu SP-3 raz w roku – do 16 marca. Zakres danych niezbędnych do wypełnienia sprawozdania SP-3 uzależniony jest od rodzaju faktycznie prowadzonej działalności gospodarczej[7] oraz od rodzaju ewidencji księgowej mikroprzedsiębiorstwa. Informacje niezbędne do wypełnienia formularza dotyczą:

- podstawowych informacji o przedsiębiorstwie (dane adresowe, forma prawna, rok powstania, rodzaj prowadzonej działalności, typ ewidencji, itp.),
- pracujących i wynagrodzeń,
- wartości środków trwałych i nakładów na środki trwałe,
- wyników prowadzonej działalności (przychody, koszty, zapasy, podatki).

W badaniu zbierane są ponadto informacje z zakresu: podatku dochodowego, podatku VAT należnego i naliczonego oraz podatku akcyzowego ujęte zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sprawozdanie SP-3 zawiera także dział informacji specjalistycznych wypełniany przez jednostki prowadzące działalność gospodarczą:

- handlową (wartość sprzedaży detalicznej i hurtowej, liczbę punktów sprzedaży detalicznej, powierzchnię sprzedażową),
- gastronomiczną (wartość przychodów ze sprzedaży z działalności gastronomicznej, liczbę placówek gastronomicznych),
- transportową (liczbę taksówek osobowych, przewozy pasażerów, przebieg ogólny taksówek w km, liczbę autobusów, liczbę miejsc w autobusach),
- z zakresu ochrony zdrowia (liczba udzielonych porad przez lekarzy medycyny i dentystów).

[7] Jednostka sprawozdawcza wykazuje przeważający rodzaj prowadzonej działalności według PKD 2007 (tj. działalność, która była przeważającą w ciągu ostatnich 3 lat i która w przyszłości będzie nadal dominować), który w danym roku sprawozdawczym może odbiegać od PKD 2007 wykazanego w rejestrze REGON.

Uogólnione wyniki badania SP-3 są dostępne, m.in. w zakresie pracujących i wynagrodzeń, przychodów i kosztów oraz (przy zachowaniu odpowiedniej precyzji wyników) prezentowane są w dwóch przekrojach: na poziomie **województw** oraz oddzielenie dla Polski według **rodzaju działalności PKD 2007, formy prawnej** oraz **wielkości mikro-przedsiębiorstwa** (mierzonej liczbą osób pracujących).

I.2. PODSTAWOWE POJĘCIA Z ZAKRESU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

Objaśnienia podstawowych pojęć.

Przychody z całokształtu działalności gospodarczej obejmują:

a) **przychody netto ze sprzedaży** w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę **produktów** (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami,

b) **przychody ze sprzedaży towarów i materiałów**, tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów wytworzonych przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji; przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych,

c) **pozostałe przychody operacyjne**, tj. przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa,

d) **przychody finansowe**, tj. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej obejmują:

a) **koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów** związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem (koszty działalności operacyjnej) pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów,

b) **pozostałe koszty operacyjne**, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub całość wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe,

c) **koszty finansowe**, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

Wskaźnik poziomu kosztów to wyrażona w % relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej do przychodów z całokształtu działalności gospodarczej.

Do **pracujących** zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania), tj. osoby zatrudnione w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin, z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce,

- agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, które funkcjonują w oparciu o prawo spółdzielcze.

Do pracujących zalicza się ponadto osoby wykonujące pracę za granicą (na rzecz jednostek krajowych, w których zostały zatrudnione), niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia.

Pracujący w głównym miejscu pracy to osoby, które w jednostce sprawozdawczej oświadczyły, że to miejsce pracy jest ich głównym miejscem pracy.

Właściciele, współwłaściciele to osoby wykonujące pracę na własny rachunek, tzn. prowadzące własne przedsiębiorstwo, bądź wykonujące wolny zawód (z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce – nie dotyczy to właścicieli nadzorujących działalność spółki).

Pomagający członkowie rodzin to osoby, które bez umownego wynagrodzenia (bezpłatnie) pomagają w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej, w tym również w prowadzeniu gospodarstwa rolnego.

Do **zatrudnionych pracowników** zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania z wyjątkiem osób: wykonujących pracę nakładczą, zatrudnionych poza granicami kraju, przebywających na urlopach wychowawczych, pozostających na urlopach rehabilitacyjnych,
- zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z funduszu pracy,
- osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej,
- osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie o naukę zawodu,

- osoby pracujące w przedsiębiorstwach w formie zorganizowanych grup roboczych, tzn. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), żołnierzy, skazanych, junaków obrony cywilnej, junaków straży przemysłowej i pożarnej, osoby odbywające w przedsiębiorstwach zastępczą służbę poborowych.

Przeciętną liczbę zatrudnionych w roku oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy przedsiębiorstwo funkcjonowało przez cały rok, czy też nie), natomiast przeciętne zatrudnienie w miesiącu przedsiębiorstwo oblicza na podstawie sumy stanów dziennych, tj. w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca, podzielonej przez dwa, po uprzednim przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne obejmuje wynagrodzenia brutto przypadające na jednego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę.

Sprzedaż detaliczna to sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych) w punktach sprzedaży detalicznej, innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach odpowiadających potrzebom indywidualnych konsumentów. W wartości sprzedaży detalicznej uwzględnia się wartość wytworzonych wyrobów sprzedawanych we własnych punktach sprzedaży detalicznej. Sprzedaż detaliczna uwzględnia również dane z jednostek prowadzonych przez agentów, nie uwzględnia natomiast wartości sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową. Sprzedaż detaliczna realizowana jest w cenach płaconych przez konsumentów (ceny realizacji), łącznie z podatkiem od towarów i usług VAT.

Sprzedaż hurtowa to działalność polegająca na odsprzedaży zakupionych towarów we własnym imieniu, zwykle nieostatecznym odbiorcom (innym hurtownikom, detalistom, producentom). Wartość sprzedaży hurtowej w cenach realizacji (łącznie z podatkiem VAT) obejmuje wartość sprzedanych towarów z magazynów hurtowych, własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność jednostki sprawozdawczej.

Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej jest to wartość sprzedanych robót budowlano-montażowych zrealizowanych w ciągu roku na terenie kraju siłami własnymi, tj. bez podwykonawców, na rzecz zleceniodawców. Wartość ta wyrażana jest w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem upustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług VAT. Roboty budowlano-montażowe obejmują działalność polegającą na wznoszeniu budynków i budowli począwszy od przygotowania terenu przez zróżnicowany zakres robót ziemnych, fundamentowych (stan zerowy), wykonywanie elementów nośnych, przegród budowlanych, układanie i pokrywanie dachów (stan surowy) do robót montażowych, instalacyjnych i wykończeniowych.

I.3. DEFINICJE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW

W publikacji zaproponowano następujący zbiór potencjalnych wskaźników diagnostycznych z zakresu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw:

1) **Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw** – liczba przedsiębiorstw, które faktycznie prowadziły działalność gospodarczą i zatrudniały do 9 osób, przypadająca na 100 tys. mieszkańców (według stanu na dzień 30 VI).

2) **Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw** – liczba osób pracujących ogółem (według stanu na dzień 31 XII), w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

3) **Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw** – liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę, przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw.

4) **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikro-przedsiębiorstwo (w zł)** – różnica między wartością przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo.

5) **Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)** – wartość miesięcznych przychodów z całokształtu działalności gospodarczej w przeliczeniu na 1 pracującego.

6) **Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie** – stosunek miesięcznej kwoty wynagrodzeń brutto do przeciętnej liczby zatrudnionych na podstawie umowy o pracę.

7) **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)** – wskaźnik mówiący o tym, jaką część przychodów stanowiła osiągnięta przez mikroprzedsiębiorstwa nadwyżka przychodów nad ich kosztami.

8) **Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży detalicznej mikro-przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów (łącznie z podatkiem VAT) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.

9) **Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży hurtowej mikro-przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w wartości przychodów (łącznie z podatkiem VAT) z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.

10) **Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)** – udział wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w wartości przychodów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem.

II. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W LATACH 2010-2011

II.1. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW W UJĘCIU TERYTORIALNYM

W latach 2010-2011 liczba mikroprzedsiębiorstw w Polsce, prowadzących działalność gospodarczą (tzn. aktywnych), kształtowała się na poziomie – odpowiednio 1716,3 tys. oraz 1772,6 tys., a więc wzrosła w tym okresie o 3,3%. Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego, w latach 2010-2011, stanowiły po 6,7% ogółu tego rodzaju jednostek w skali całego kraju (odpowiednio 115,4 tys. i 118,1 tys. jednostek).

Tabl. 2. **Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 0 do 9 osób**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mikroprzedsiębiorstwa		Struktura mikroprzedsiębiorstw (w %)	
	2010	2011	2010	2011
POLSKA	**1716255**	**1772575**	**100,0**	**100,0**
Dolnośląskie	135559	137915	7,9	7,8
Kujawsko-pomorskie	84946	85149	4,9	4,8
Lubelskie	73120	76463	4,3	4,3
Lubuskie	44568	45657	2,6	2,6
Łódzkie	**115401**	**118085**	**6,7**	**6,7**
Małopolskie	155946	163524	9,1	9,2
Mazowieckie	283081	290779	16,5	16,4
Opolskie	36834	37508	2,2	2,1
Podkarpackie	68035	73219	4,0	4,1
Podlaskie	41908	44916	2,4	2,5
Pomorskie	111667	119197	6,5	6,7
Śląskie	198630	205870	11,6	11,6
Świętokrzyskie	46867	49688	2,7	2,8
Warmińsko-mazurskie ...	55397	53777	3,2	3,0
Wielkopolskie	173286	179692	10,1	10,2
Zachodniopomorskie	91011	91136	5,3	5,2

Wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw w latach 2010-2011 wystąpił w 15 z 16 województw – z wyjątkiem warmińsko-mazurskiego, w którym odnotowano spadek o 2,9% –

przy czym w 8 województwach był on niższy od 3,3% wzrostu w skali całego kraju. Największy przyrost liczby mikroprzedsiębiorstw odnotowano w województwach: podkarpackim (o 7,6%), podlaskim (o 7,2%) i pomorskim (o 6,7%). Województwo łódzkie znalazło się na 11 miejscu pod względem wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (o 2,3%).

Rys. 1. **Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w latach 2010-2011 według województw**

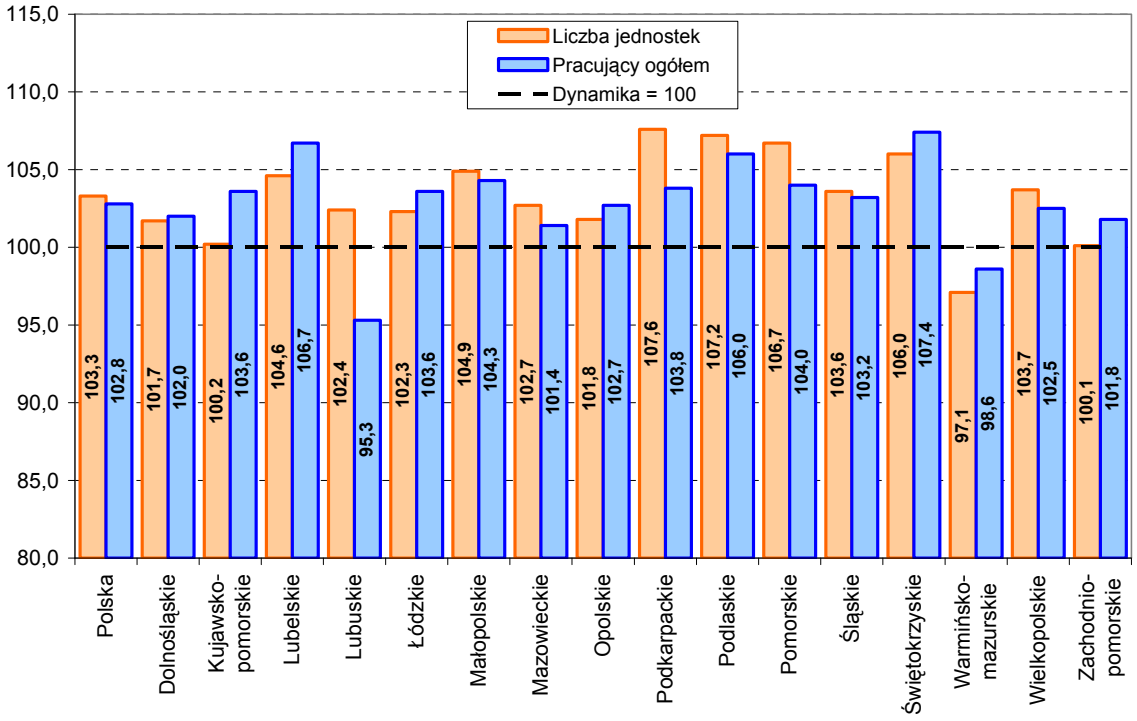

W latach 2010-2011 wzrostowi liczby mikroprzedsiębiorstw w Polsce towarzyszył wzrost liczby pracujących w tych jednostkach, który w skali całego kraju wyniósł 98,8 tys. osób, tj. 2,8%, zob. rysunek 1. Największy przyrost pracujących w ujęciu względnym nastąpił w województwach: świętokrzyskim (o 7,4%), lubelskim (o 6,7%) oraz podlaskim (o 6,0%). Liczba osób pracujących w jednostkach województwa łódzkiego wzrosła o 3,6% – 8 miejsce w rankingu województw. Spadek liczby pracujących odnotowano jedynie w województwach lubuskim (o 4,7%) oraz warmińsko-mazurskim (o 1,4%).

Porównując dynamikę liczby mikroprzedsiębiorstw i liczby osób pracujących w tych jednostkach według województw na tle całego kraju należy zauważyć, że w latach 2010-2011 w województwie łódzkim nastąpił mniejszy, niż przeciętnie w Polsce, wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw (2,3% wobec 3,3% w Polsce), któremu towarzyszył większy niż przeciętnie w Polsce wzrost ogólnej liczby pracujących w tych jednostkach (3,6% wobec 2,8% w Polsce). Analogiczna sytuacja wystąpiła w województwie kujawsko-pomorskim.

Korzystna sytuacja, zarówno pod względem dynamiki liczby jednostek, jak i liczby osób pracujących, wystąpiła w województwach: lubelskim, małopolskim, podkarpackim, podlaskim, pomorskim, śląskim i świętokrzyskim – odnotowano w nich wyższy, niż w skali całego kraju, przyrost liczby mikroprzedsiębiorstw i liczby osób pracujących ogółem. W województwie wielkopolskim odnotowano, wyższą niż przeciętnie w Polsce, dynamikę wzrostu liczby mikro-przedsiębiorstw, przy jednoczesnym mniejszym wzroście ogólnej liczby pracujących. Ostatnią grupę stanowiło sześć województw – dolnośląskie, lubuskie, mazowieckie, opolskie, warmińsko-mazurskie i zachodnio-pomorskie, w których zarówno pod względem liczby mikroprzedsiębiorstw, jak i liczby osób w nich pracujących odnotowano niższą dynamikę wzrostu, niż w skali całego kraju.

Wyniki badania SP-3 o działalności gospodarczej przedsiębiorstw (do 9 osób pracujących) dostarczają szczegółowych danych na temat pracujących według głównego miejsca pracy, wymiaru czasu pracy, płci oraz przeciętnego zatrudnienia i wynagrodzeń. W Polsce w latach 2010-2011 udział osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach (dla których jest to główne miejsce pracy) w pracujących ogółem kształtował się na poziomie odpowiednio 80,4% i 81,1%. W tym samym okresie w województwie łódzkim odsetek ten wzrósł z 78,8% do 79,9% – nadal jednak pozostawał niższy niż w skali całego kraju.

Dane z zakresu rynku pracy pozwalają również określić odsetek pracujących kobiet, będących „właścicielem" mikroprzedsiębiorstwa (właścicielem, współwłaścicielem mikro-przedsiębiorstwa i bezpłatnie pomagającym członkiem ich rodzin, wspólnikiem pracującym w spółce bez umowy o pracę) wśród ogółu „właścicieli" jednostek od 0 do 9 osób pracujących. Wartości omawianego wskaźnika dla Polski w latach 2010-2011 kształtowały się na poziomie odpowiednio 23,0% i 24,8%, przy czym dla poszczególnych województw mieściły się w przedziale odpowiednio od 18,8% do 28,5% w 2010 r. oraz od 20,8% do 30,6% w 2011 r. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w mikro-przedsiębiorstwach województwa zachodniopomorskiego (28,5% i 30,6%), a wartości najniższe wśród jednostek województwa śląskiego (18,8% w 2010 r.) i małopolskiego (20,8% w 2011 r.). W łódzkim w latach 2010-2011 nastąpił nieznaczny wzrost udziału pracujących kobiet będących „właścicielami" mikroprzedsiębiorstw z 23,7% do 24,0%.

W latach 2010-2011 przeciętne zatrudnienie w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce wzrosło o 0,3% (z 1283,1 tys. osób do 1286,6 tys. osób), przy czym zmiany przeciętnego zatrudnienia w ujęciu procentowym na poziomie województw były bardzo zróżnicowane. Największy wzrost średniej liczby osób zatrudnionych w analizowanej grupie jednostek

odnotowano w województwach: świętokrzyskim – o 13,2%, kujawsko-pomorskim – o 8,7% oraz zachodniopomorskim – o 6,5%. Natomiast spadek lub brak zmian przeciętnego zatrudnienia wystąpił w jednostkach dziewięciu województw, a największy wśród jednostek województwa lubuskiego – o 10,2%. W mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego spadek średniej liczby osób zatrudnionych wyniósł jedynie 0,1%.

Uzupełnienie wstępnej charakterystyki działalności gospodarczej mikro-przedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski i pozostałych województw stanowi analiza ich przychodów, kosztów oraz wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową, które mają znaczący udział w ich strukturze przychodów z całokształtu działalności gospodarczej.

W 2010 r. mikroprzedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa łódzkiego uzyskały przychody (poniosły koszty), które stanowiły 5,5% ogółu przychodów (kosztów) przedsiębiorstw o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w skali całego kraju. W 2011 r. udział uzyskanych przez jednostki z województwa łódzkiego przychodów (poniesionych kosztów) wzrósł do 5,8%. Największy „udział w tworzeniu" przychodów i kosztów sektora mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011 miały jednostki z województwa mazowieckiego, a najmniejszy mikroprzedsiębiorstwa województwa opolskiego. Jednostki województwa łódzkiego w porównaniu ze zbiorowością ogółem w Polsce osiągnęły wyższą dynamikę przychodów w badanym okresie (113,0 wobec 107,2), przy wyższej dynamice kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (112,7 wobec 107,2). Natomiast największy spadek przychodów i kosztów mikroprzedsiębiorstw odnotowano wśród jednostek województwa lubuskiego – ich dynamika wyniosła odpowiednio 84,8 oraz 81,8.

Zarówno w 2010 r., jak i w 2011 r. mikroprzedsiębiorstwa z terenu województwa łódzkiego, na tle jednostek z pozostałych województw, miały wysoki udział w wartości sprzedaży detalicznej zrealizowanej na terenie całego kraju. W latach 2010-2011 wyniósł on odpowiednio 6,5% i 6,8% wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju. Wzrostowi udziału wartości sprzedaży detalicznej zrealizowanej przez mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego w analizowanym okresie towarzyszył wzrost wartości sprzedaży detalicznej w latach 2010-2011 o 10,3%, podczas gdy w skali Polski wzrost wartości sprzedaży detalicznej wyniósł 4,5% – zob. rysunek 2. W latach 2010-2011 wzrost wartości sprzedaży detalicznej odnotowano wśród jednostek z dwunastu województw, przy czym największy, tj. 33,2% w jednostkach województwa podlaskiego. Należy również zauważyć, że w dziewięciu województwach wzrost wartości sprzedaży detalicznej jednostek był wyższy niż jej wzrost w skali całego kraju.

Rys. 2. **Dynamika wartości sprzedaży detalicznej i hurtowej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w latach 2010-2011 według województw**

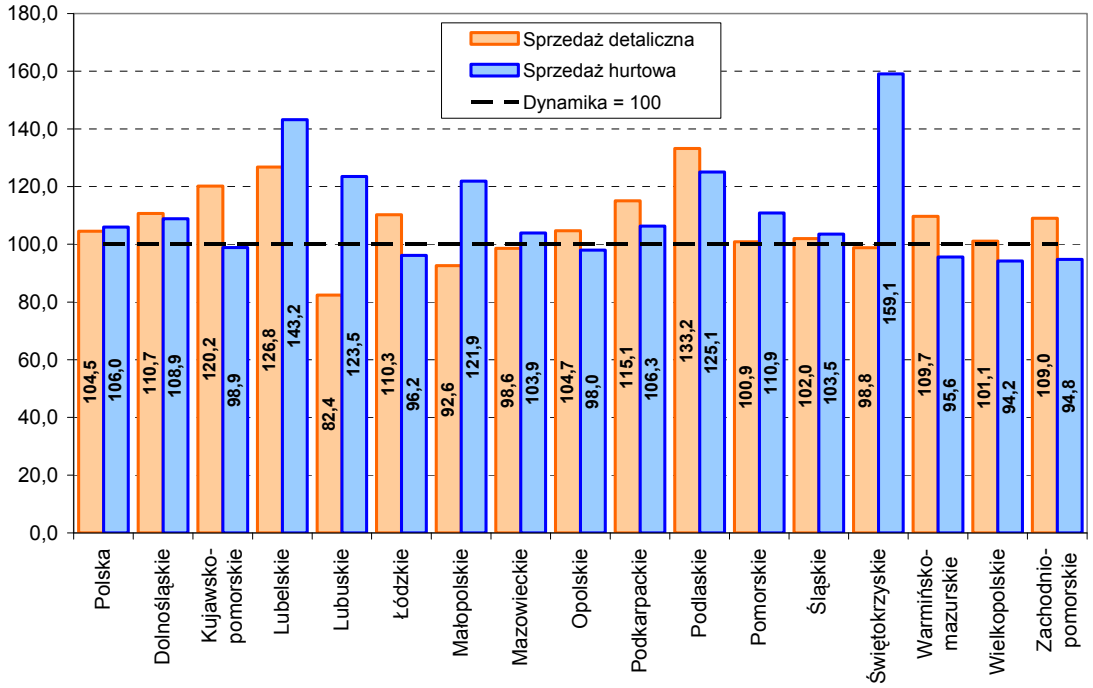

W latach 2010-2011 sprzedaż hurtowa mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego, na tle jednostek z pozostałych województw, również kształtowała się na wysokim poziomie. W 2010 r. wartość sprzedaży hurtowej jednostek z terenu województwa łódzkiego stanowiła 6,6% wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce, a w 2011 r. obniżyła się do poziomu 6,0%. Wraz z omawianym spadkiem udziału jednostek województwa łódzkiego w rynku sprzedaży hurtowej (struktura pionowa) w analizowanym okresie wśród mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego odnotowano 3,8% spadek wartości sprzedaży hurtowej (dynamika), podczas gdy w skali Polski wzrost wartości sprzedaży hurtowej wyniósł 6,0% – zob. rysunek 2. W latach 2010-2011 wzrost wartości sprzedaży hurtowej odnotowano wśród jednostek z dziesięciu województw, przy czym największy, tj. 59,1% w jednostkach województwa świętokrzyskiego. Warto dodać, że w ośmiu województwach wzrost wartości sprzedaży hurtowej jednostek był wyższy niż jej wzrost w skali całego kraju.

Szczegółowe dane statystyczne o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2010-2011 według województw zamieszczone zostały w tablicy 4 (aneks).

II.2. WYBRANE ASPEKTY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKRO-PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI PKD 2007

Analiza działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 jest w pewnym sensie ograniczona, gdyż z metodologii badania *SP-3 Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw* wynika, że uogólnione wyniki badania są dostępne jedynie w przekroju województw lub według sekcji PKD 2007 (zob. rozdział I.1). Nie jest możliwe uzyskanie informacji wynikowych w obydwu tych przekrojach jednocześnie, a zatem analizę działalności mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 można przeprowadzić jedynie na poziomie Polski.

Rys. 3. **Struktura mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011 według sekcji PKD 2007**

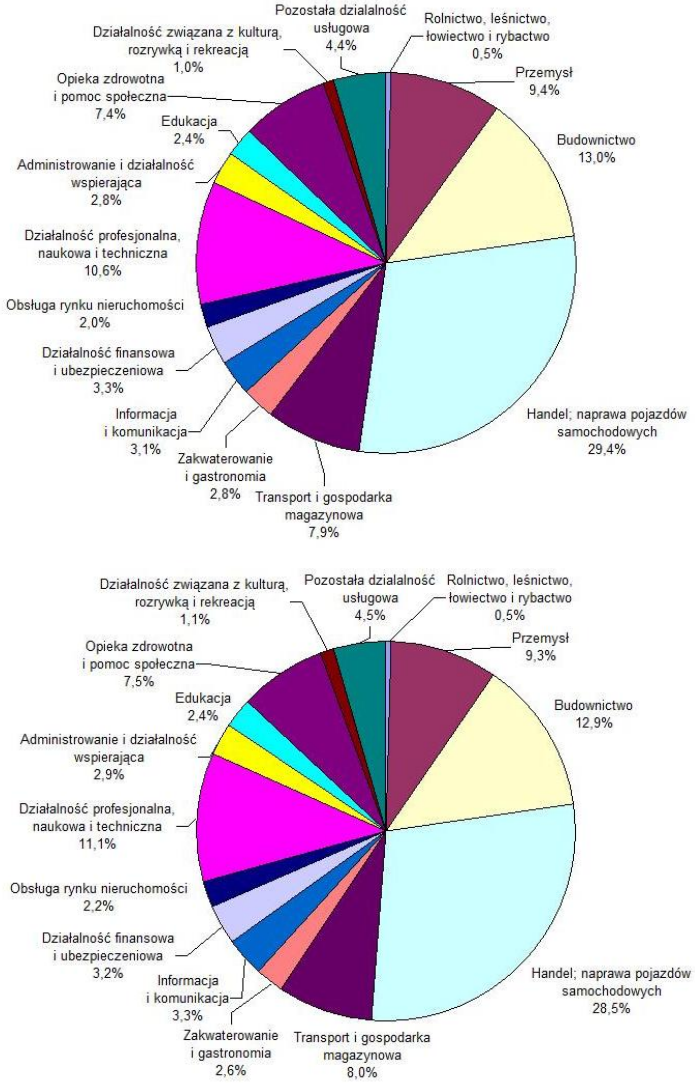

Poniżej dokonano charakterystyki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według sekcji PKD 2007 w skali całego kraju na podstawie wartości wybranych wskaźników

diagnostycznych. Szczegółowe dane z zakresu działalności gospodarczej mikro-przedsiębiorstw w latach 2010-2011, według sekcji PKD 2007 podano w tablicy 5 (aneks).

Struktura jednostek o liczbie pracujących od 0 do 9 osób w Polsce, w latach 2010-2011, według sekcji PKD 2007 wskazuje, że pięcioma największymi (najbardziej istotnymi) sekcjami gospodarki były: *handel, naprawa pojazdów samochodowych*; *budownictwo*; *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*; *przemysł* oraz *transport i gospodarka magazynowa* (zob. rysunek 3). W latach 2010-2011 wyżej wymienione sekcje PKD 2007 skupiały łącznie odpowiednio 70,3% i 69,8% mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą.

Rys. 4. **Struktura pracujących ogółem w Polsce w latach 2010-2011 według sekcji PKD 2007**

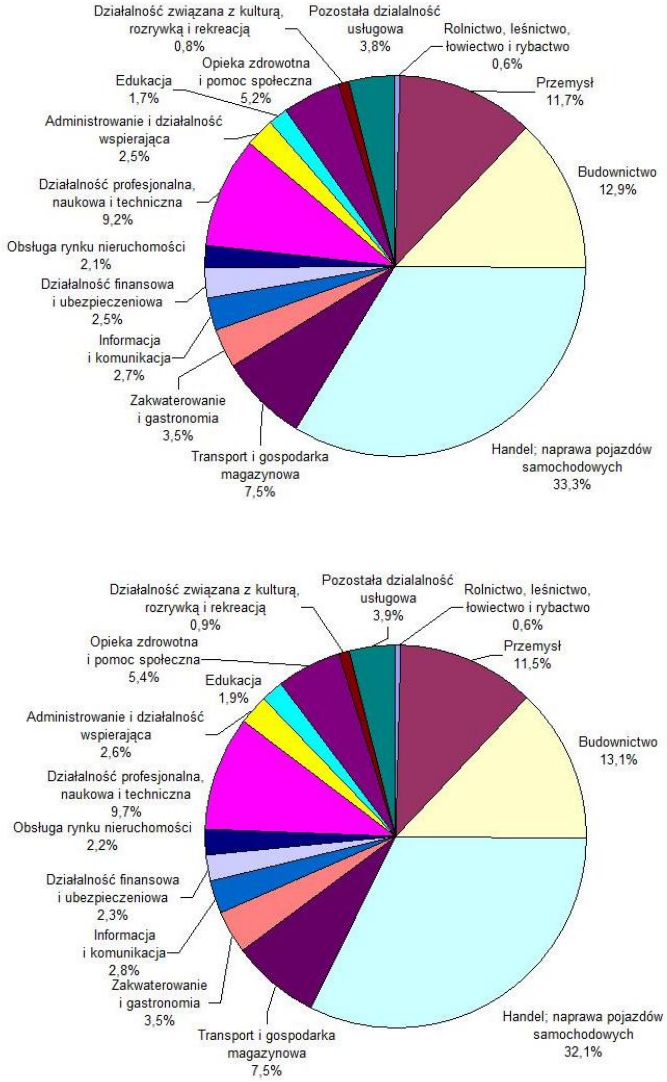

Biorąc pod uwagę strukturę osób pracujących ogółem w mikroprzedsiębiorstwach w Polsce, w latach 2010-2011, według sekcji PKD 2007 należy zauważyć, że pięcioma

największymi (najbardziej istotnymi) sekcjami gospodarki również były: *handel, naprawa pojazdów samochodowych*; *budownictwo*; *przemysł*; *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* oraz *transport i gospodarka magazynowa* (zob. rysunek 4). W 2011 r. (w porównaniu z rokiem 2010) udział pracujących w tych sekcjach PKD 2007 zmniejszył się do 73,9% (z 74,6%).

Z punktu widzenia przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce za lata 2010-2011, największy udział w ich tworzeniu miały jednostki z pięciu innych sekcji PKD 2007, tj. *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (45,1% i 45,1% – przychody, koszty – 48,2% i 48,3% wartości ogółem); *budownictwo* (12,1% i 11,0% – przychody, koszty – 11,8% i 10,4% wartości ogółem); *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (9,3% i 9,4% – przychody, koszty – 10,1% i 10,0% wartości ogółem); *przemysł* (8,2% i 8,3% – przychody, koszty – 8,1% i 7,9% wartości ogółem) oraz *transport i gospodarka magazynowa* (5,9% i 6,3% – przychody, koszty: 5,8% i 6,0% wartości ogółem).

Analiza struktury przychodów i kosztów jednostek pięciu omawianych wyżej sekcji działalności gospodarczej w połączeniu ze strukturą osób pracujących pozwala stwierdzić, że największy udział w generowaniu przychodów i kosztów miały mikroprzedsiębiorstwa z sekcji *działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. W 2010 r. 2,5% pracujących ogółem przypadających na jednostki z tej sekcji wygenerowało 9,3% przychodów mikro-przedsiębiorstw ogółem, podczas gdy w 2011 r. 2,3% ogółu pracujących przypadających na jednostki z sekcji *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* uzyskało 9,4% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem. Tymczasem w 2010 r. 33,3% pracujących ogółem w sekcji *handel i naprawy* uzyskało 45,1% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem, a w 2011 r. udział pracujących ogółem w tej sekcji spadł do 32,3%, a osiągnięte przychody nadal stanowiły 45,1% przychodów mikroprzedsiębiorstw ogółem.

Na rysunku 5 przedstawiono dynamikę liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce, w latach 2010-2011, według sekcji PKD 2007. Największy wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw (o 11,8%) odnotowano w sekcji *obsługa rynku nieruchomości*, a największy spadek liczby jednostek od 0 do 9 osób pracujących (o 4,5%) wystąpił w sekcji *zakwaterowanie i gastronomia*. Okazuje się jednak, że największe zmiany w zakresie liczby osób pracujących w mikroprzedsiębiorstwach dotyczyły sekcji *działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją*, w której wystąpił największy na tle pozostałych sekcji wzrost liczby osób pracujących – o 14,5% oraz sekcji *działalność finansowa i ubezpieczeniowa,* w której odnotowano największy spadek liczby osób pracujących – o 4,4%.

Rys. 5. **Dynamika liczby mikroprzedsiębiorstw i pracujących ogółem w Polsce w latach 2010-2011 według sekcji PKD 2007**

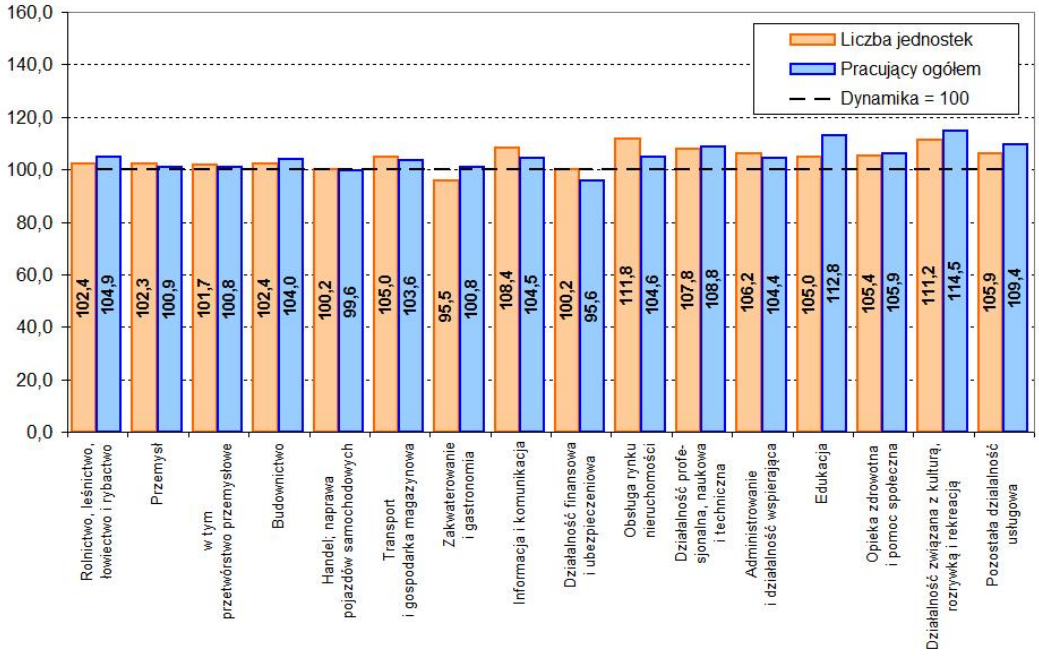

II.3. ANALIZA SYTUACJI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSKAŹNIKÓW DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Zasadnicza charakterystyka działalności mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski, przedstawiona w publikacji, została oparta na wskaźnikach diagnostycznych zdefiniowanych w I rozdziale opracowania. Zaproponowane wskaźniki dotyczą natężenia mikroprzedsiębiorstw, rynku pracy (pracujący, przeciętne zatrudnienie, wynagrodzenia), przychodów, kosztów, wartości sprzedaży (detalicznej i hurtowej) i produkcji budowlano-montażowej mikroprzedsiębiorstw.

W pierwszej kolejności wyznaczono **wartości wskaźników dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw w Polsce, za lata 2010-2011, według ich wielkości** 0-5, 6-9 osób pracujących (zob. tablica 6, aneks). Poniższa charakterystyka wskazuje, że w skali Polski występują znaczne różnice pomiędzy wartościami większości wskaźników prezentowanych według wielkości mikroprzedsiębiorstwa mierzonego liczbą pracujących (0-5, 6-9 osób) a wartością omawianych wskaźników dla jednostek ogółem (0-9 osób pracujących):

- Liczba mikroprzedsiębiorstw w grupie od 0 do 5 osób pracujących, przypadająca na 100 tys. mieszkańców, wyniosła w latach 2010-2011 odpowiednio 4219 i 4332 jednostki, podczas gdy w grupie od 6 do 9 osób pracujących wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw kształtował się na poziomie 275 jednostek w 2010 r. i 269

w 2011 r. Zdecydowanie większą zbiorowość przedsiębiorstw stanowią jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób.

- Występowanie wyższych (często znacznie) wartości wskaźników diagnostycznych w grupie jednostek od 6 do 9 osób pracujących niż w grupie od 0 do 5, zaobserwować można w przypadku: nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej (w zł), miesięcznych przychodów na 1 pracującego (w zł), czy przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w zł). Wymienione wskaźniki potwierdzają, że mikroprzedsiębiorstwa o liczbie pracujących od 6 do 9 osób uzyskują lepsze efekty z prowadzonej działalności gospodarczej niż jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób. Omawiane różnice są najbardziej widoczne pod względem wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo. W przypadku jednostek posiadających od 0 do 5 osób pracujących w latach 2010-2011 wyniósł on odpowiednio 45720 zł i 47645 zł, podczas gdy w grupie jednostek o liczbie pracujących od 6 do 9 osób – 181457 zł i 196102 zł. Wartości omawianej nadwyżki przypadającej na 1 przedsiębiorstwo ogółem od 0 do 9 osób pracujących w latach 2010-2011 wyniosły odpowiednio 54029 zł i 56310 zł.
- Na podstawie wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) można stwierdzić, że w ujęciu względnym stosunkowo lepiej „radziły sobie" jednostki o liczbie pracujących od 0 do 5 osób. W latach 2010-2011 osiągnęły one wskaźnik nadwyżki na poziomie odpowiednio 14,4% i 14,3%, podczas gdy wśród przedsiębiorstw od 6 do 9 osób pracujących nadwyżka przychodów nad kosztami stanowiła w badanym okresie odpowiednio 7,7% i 7,8% wartości przychodów.
- Wskaźnik udziału sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %) pozwala stwierdzić, że „skala działalności w zakresie sprzedaży detalicznej" obydwu grup jednostek, tj. o liczbie od 0 do 5 osób pracujących (20,8% w 2010 r. i 20,0% w 2011 r.) i od 6 do 9 osób pracujących (20,4% w 2010 r. i 20,0% w 2011 r.) jest porównywalna.
- Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %) pokazuje z kolei, że „skala działalności w zakresie sprzedaży hurtowej" jednostek o liczbie osób pracujących od 0 do 5 i od 6 do 9 różni się. W latach 2010-2011 udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu

działalności gospodarczej dla jednostek o liczbie pracujących od 0 do 5 osób wyniósł odpowiednio 20,4% i 20,6%, a dla jednostek o liczbie pracujących od 6 do 9 osób odpowiednio 30,2% i 28,6% – większy jest zatem udział w rynku jednostek od 6 do 9 osób pracujących.

- Wskaźnik udziału produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %) pozwala stwierdzić, że większa część produkcji przypada na jednostki mające od 0 do 5 osób pracujących (10,4% w 2010 r. i 10,4% w 2011 r.) niż na jednostki od 6 do 9 osób pracujących (8,8% w 2010 r. i 8,1% w 2011 r.).

Wartości omawianych **wskaźników działalności gospodarczej dla całej zbiorowości mikroprzedsiębiorstw w Polsce w latach 2010-2011 według formy prawnej** – dla osób fizycznych, osób prawnych (wraz z jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej) – pozwalają zauważyć (zob. tablica 6, aneks):

- Dominację jednostek będących własnością osób fizycznych nad jednostkami stanowiącymi własność osób prawnych. Wartości wskaźnika natężenia mikro-przedsiębiorstw w latach 2010-2011 wyniosły odpowiednio: osoby fizyczne – 4260 i 4342 jednostki, osoby prawne – 234 i 259 jednostek na 100 tys. mieszkańców (wartości wskaźnika ogółem: 4494 i 4601 jednostek).
- Przewagę jednostek będących własnością osób prawnych nad jednostkami będącymi własnością osób fizycznych, pod względem: nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł), miesięcznych przychodów na 1 pracującego (w zł) oraz przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (w zł). W przypadku jednostek będących własnością osób prawnych nadwyżka przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej, przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł) w latach 2010-2011, wyniosła odpowiednio 139039 zł oraz 118929 zł, a w przypadku jednostek będących własnością osób fizycznych 49355 zł oraz 52574 zł.
- W latach 2010-2011 dużo wyższe wartości wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) będących własnością osób fizycznych (15,4% i 15,5%) niż jednostek będących własnością osób prawnych (5,2% i 4,8%).
- Przewagę, w latach 2010-2011, jednostek będących własnością osób fizycznych pod względem „skali działalności" w handlu detalicznym (udział wartości sprzedaży

detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – 26,2% i 25,0%) oraz przewagę jednostek będących własnością osób prawnych pod względem „skali działalności" w handlu hurtowym (udział wartości sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – 36,9% i 35,7%).

- Zwiększone na przestrzeni analizowanego okresu zaangażowanie jednostek będących własnością osób fizycznych w produkcję budowlano-montażową, mierzone udziałem jej wartości w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej – osoby fizyczne – 9,8% i 10,7%, osoby prawne – 9,9% i 7,4%.

Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw dla Polski według klasyfikacji działalności gospodarczej PKD 2007 w latach 2010-2011 są zróżnicowane w niewielkim stopniu – wartości zamieszczone w tablicy 7 (aneks) informują, że:

- W 2010 r. relatywnie najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność gospodarczą w zakresie sekcji: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (1319 jednostek na 100 tys. mieszkańców), *budownictwo* (585 jednostek na 100 tys. mieszkańców) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (478 jednostek na 100 tys. mieszkańców). Podobna sytuacja wystąpiła w 2011 r. – najwięcej mikroprzedsiębiorstw prowadziło działalność gospodarczą w zakresie sekcji: *handel, naprawa pojazdów samochodowych* (1311 jednostek na 100 tys. mieszkańców), *budownictwo* (594 jednostki na 100 tys. mieszkańców) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (511 jednostek na 100 tys. mieszkańców). We wszystkich wyżej wymienionych sekcjach (z wyjątkiem sekcji *handel, naprawa pojazdów samochodowych*) odnotowano wzrost wskaźnika natężenia mikro-przedsiębiorstw w stosunku do roku poprzedniego.
- Sekcjami o największej liczbie pracujących ogółem i zatrudnionych w przeliczeniu na 1000 mikroprzedsiębiorstw, zarówno w 2010 r., jak i w 2011 r. były: *zakwaterowanie i gastronomia* oraz *przemysł*.
- Pod względem najwyższych miesięcznych przychodów na 1 pracującego w 2010 r. wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (76011 zł); *obsługa rynku nieruchomości* (37859 zł) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych* (25981 zł). W 2011 r. pod względem omawianego wskaźnika ponownie wyróżniły się mikroprzedsiębiorstwa z sekcji: *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (83446 zł – wzrost wartości wskaźnika),

obsługa rynku nieruchomości (39547 zł – wzrost wartości wskaźnika) oraz *handel; naprawa pojazdów samochodowych* (27722 zł – wzrost wartości wskaźnika).

- W 2010 r. najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacono w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *informacja i komunikacja* (2965 zł), *obsługa rynku nieruchomości* (2681 zł) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (2350 zł), podczas gdy przeciętny poziom wynagrodzenia w Polsce wyniósł 1879 zł. W 2011 r. sytuacja przedstawiała się podobnie, najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie wypłacono w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 0 do 9 osób prowadzących działalność gospodarczą w zakresie: *informacja i komunikacja* (3227 zł), *obsługa rynku nieruchomości* (2733 zł) oraz *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (2530 zł), natomiast przeciętny poziom wynagrodzenia w Polsce wyniósł 1987 zł – we wszystkich przypadkach odnotowano wzrost wskaźnika wynagrodzeń.
- Wartość wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami z całokształtu działalności gospodarczej w przychodach mikroprzedsiębiorstw – świadczącego o kondycji finansowej przedsiębiorstw – wskazuje, że w 2010 r. w najlepszej sytuacji znajdowały się podmioty zgrupowane w sekcjach (pomijając sekcję *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*): *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (41,2%), *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (33,2%) oraz *obsługa rynku nieruchomości* (26,6%). Natomiast w 2011 r. odnotowano zmiany w stosunku do roku poprzedniego – w najlepszej sytuacji znajdowały się (pomijając sekcję *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*) jednostki prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (42,9%), *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (31,8%) oraz *pozostała działalność usługowa* (27,3%).

W kolejnym etapie analizy działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw za lata 2010-2011 wyznaczono wartości 10 wskaźników diagnostycznych, ukazujących pozycję **przedsiębiorstw (od 0 do 9 osób pracujących) województwa łódzkiego na tle ogółu mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju** (zob. tablica 8, aneks).

Wartości **wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw** wskazują, że ich liczba w województwie łódzkim, przypadająca na 100 tys. mieszkańców, wzrosła z 4532 jednostek w 2010 r. do 4653 w 2011 r., podczas gdy wartość omawianego wskaźnika w skali Polski w badanym okresie wzrosła z 4456 do 4601 jednostek. Wzrost wskaźnika natężenia

mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim na tle całego kraju (zob. rysunek 6) wynika z wyższej dynamiki wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (łódzkie 103,6; Polska 102,8), przy spadku liczby mieszkańców – według stanu na dzień 30 VI – w województwie (łódzkie 99,6), podczas gdy w skali całego kraju liczba mieszkańców się nie zmieniła (Polska 100,0).

Rys. 6. **Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw**

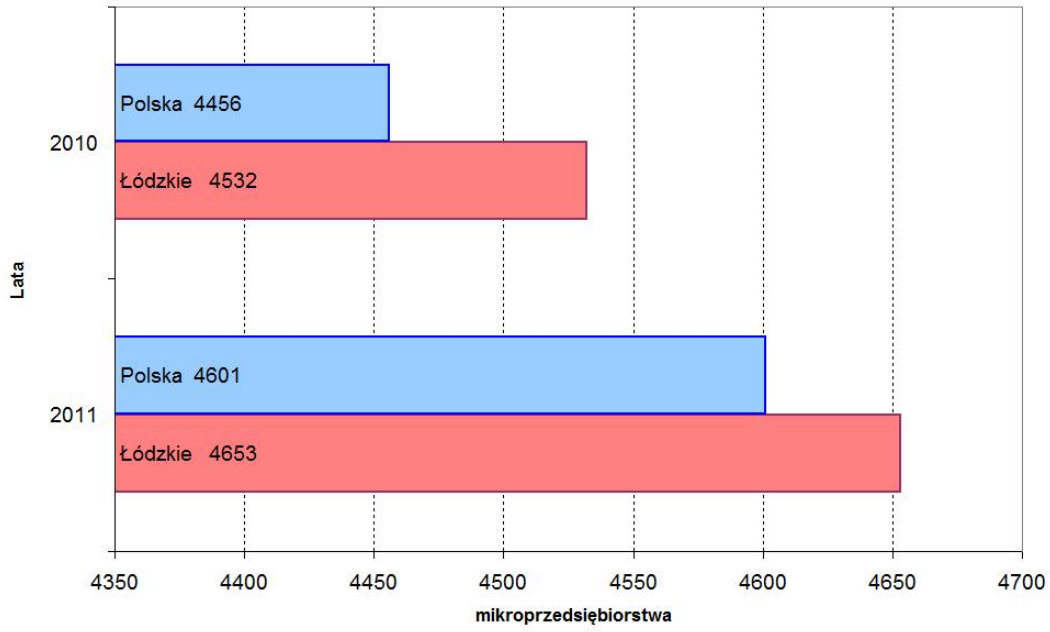

Rys. 7. **Pracujący ogółem i przeciętne zatrudnienie na 1000 mikroprzedsiębiorstw**

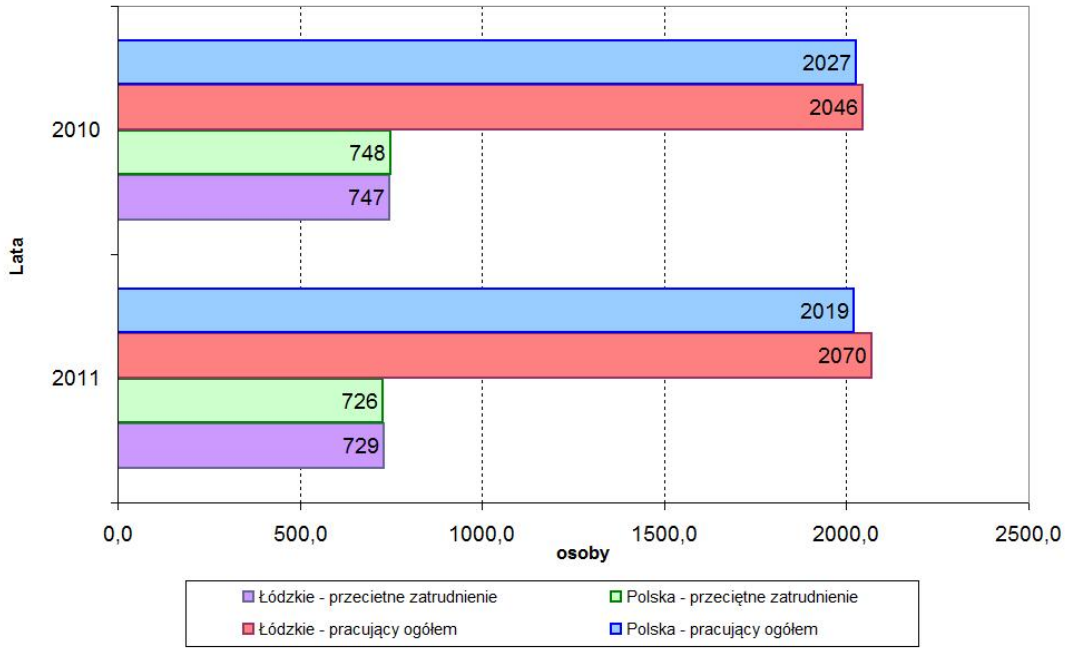

Biorąc pod uwagę liczbę osób **pracujących ogółem i przeciętne zatrudnienie**, mikroprzedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie województwa

łódzkiego charakteryzowały się, na tle Polski, wyższymi lub zbliżonymi wartościami prezentowanych wskaźników. W 2011 r. w stosunku do roku poprzedniego, w województwie łódzkim, odnotowano wzrost liczby osób pracujących ogółem, przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw, z 2046 do 2070 oraz spadek przeciętnej liczby osób zatrudnionych, przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw, z 747 do 729, podczas gdy w skali całego kraju wartości omawianych wskaźników obniżyły się odpowiednio z 2027 do 2019 oraz z 748 do 726 osób (zob. rysunek 7). Omawiane zmiany wartości wskaźników są wynikiem wzrostu pracujących ogółem (łódzkie 103,6; Polska 102,8), zmian przeciętnego zatrudnienia (łódzkie 99,9; Polska 100,3) oraz wspomnianego już wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (łódzkie 102,3; Polska 103,3).

Rys. 8. **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikro-przedsiębiorstwo**

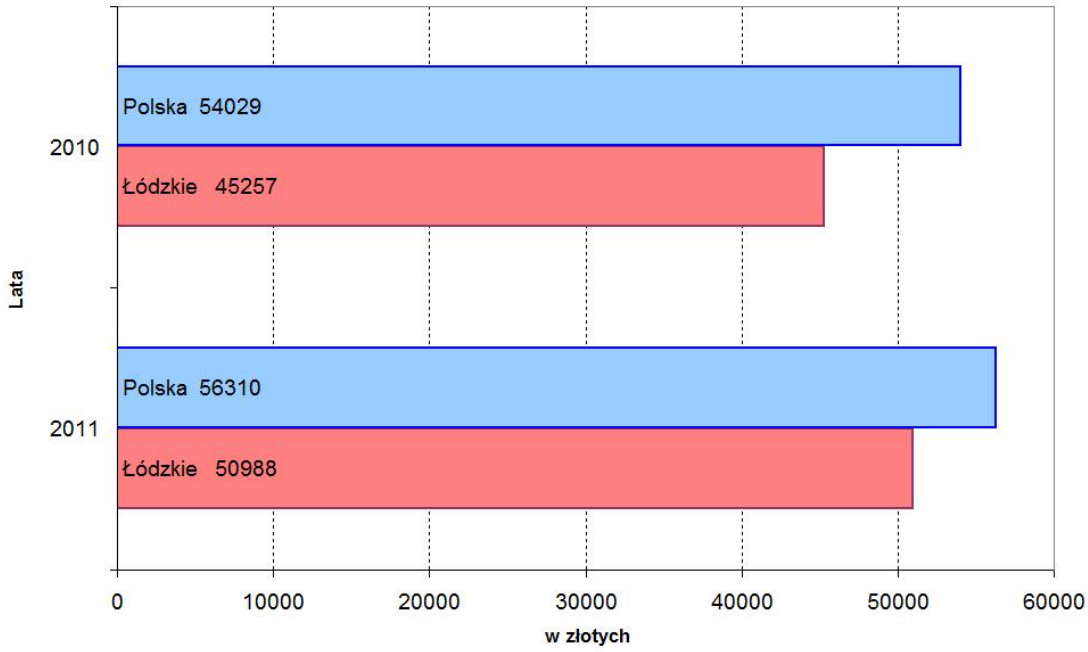

W latach 2010-2011 nastąpiła poprawa wyników sektora mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego, na tle Polski, pod względem **nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo**. Dane zaprezentowane na rysunku 8 wskazują, że zmniejszeniu uległa znacząca różnica między wynikami z działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim i średnio w Polsce – na korzyść tych pierwszych. Przedsiębiorstwa, o liczbie pracujących od 0 do 9 osób, prowadzące działalność na terenie województwa łódzkiego wypracowały niższą nadwyżkę przychodów nad kosztami niż ta sama grupa przedsiębiorstw w Polsce – dla 2010 r. – 45257 zł wobec 54029 zł oraz dla 2011 r. – 50988 zł wobec 56310 zł. Porównując jednak wyniki nadwyżki przychodów nad

kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo rok do roku należy zauważyć, że wzrost wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w latach 2010-2011 wśród jednostek w Polsce (o 4,2%) był mniejszy niż wśród tego typu przedsiębiorstw w województwie łódzkim (o 12,7%).

Wartości **miesięcznych przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie**, które przedstawiono na rysunku 9, mogą również stanowić podstawę oceny wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw z terenu województwa łódzkiego. Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie, województwa łódzkiego, były niższe od przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie w Polsce odpowiednio o 18,4% w 2010 r. i o 15,0% w 2011 r. Warto jednak zauważyć, że dynamika wskaźnika przychodów była w latach 2010-2011 wyższa dla jednostek z województwa łódzkiego niż dla jednostek w skali Polski i wyniosła odpowiednio 107,1 wobec 102,9.

Rys. 9. **Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie**

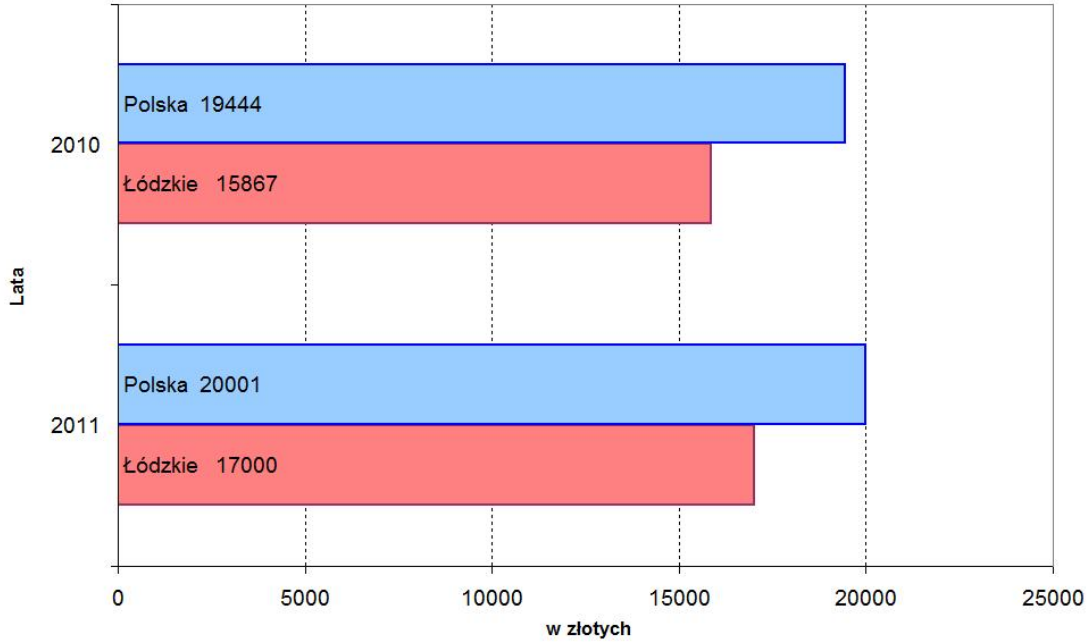

Na podstawie informacji zamieszczonych na rysunku 10 również można zauważyć, że w 2010 r., jak i w 2011 r., **przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 zatrudnionego** w mikroprzedsiębiorstwie, województwa łódzkiego, było niższe niż w Polsce i wynosiło odpowiednio 1701 zł wobec 1879 zł dla 2010 r. oraz 1858 zł wobec 1987 zł dla 2011 r. W latach 2010-2011 wzrost przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego, przypadającego na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego, wyniósł 9,2%, podczas gdy w całym sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce omawiany przyrost wyniósł 5,7%.

Rys. 10. **Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie**

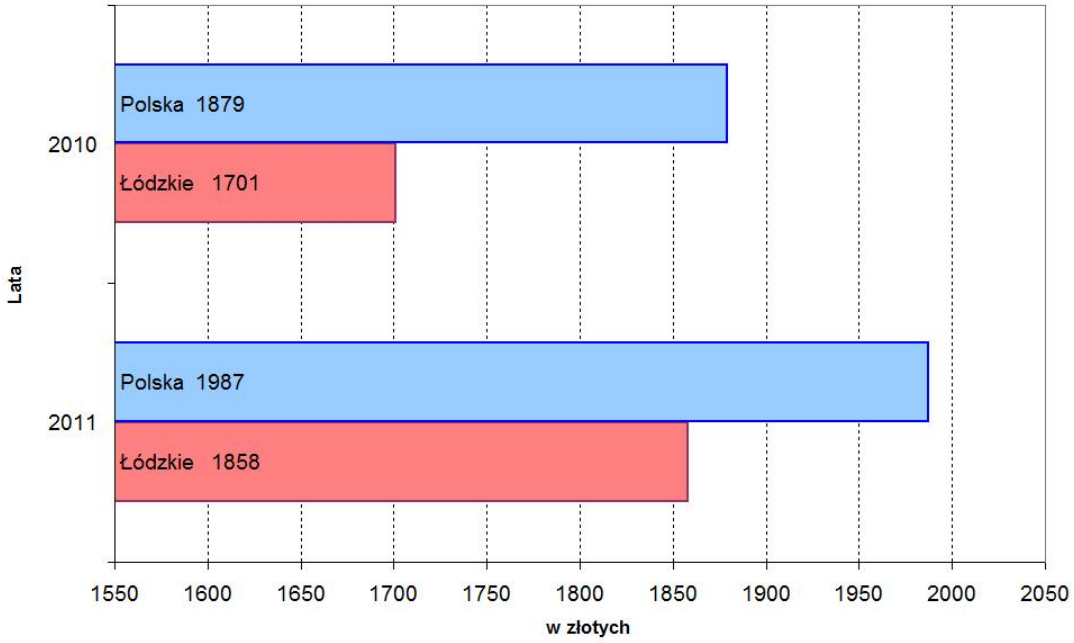

Rys. 11. **Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw**

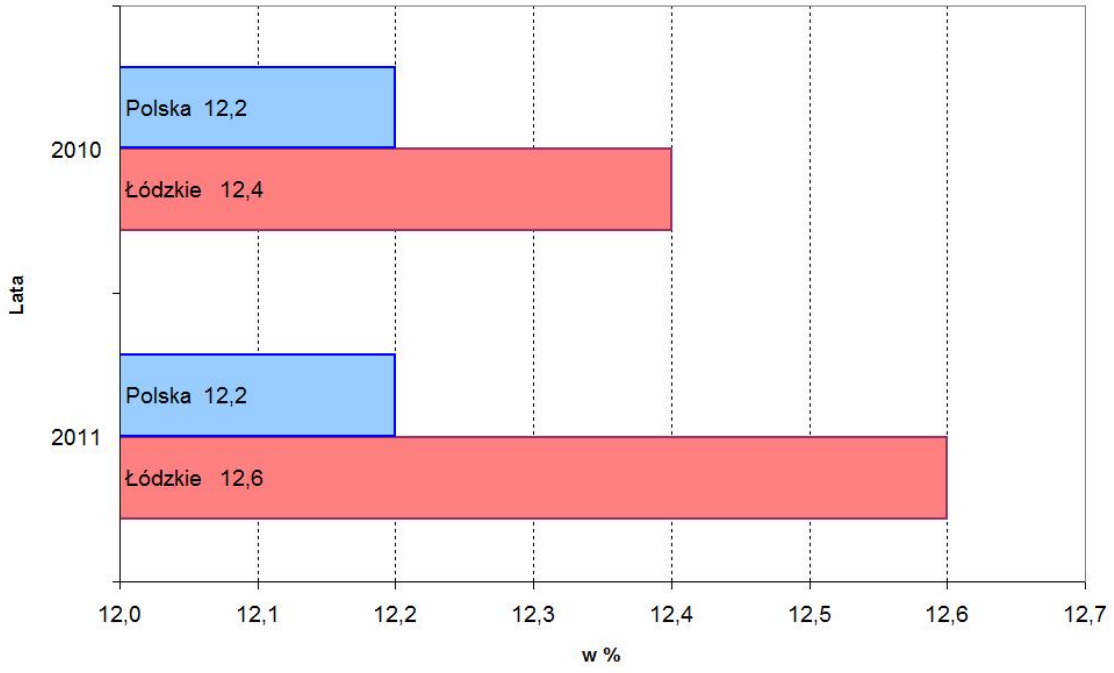

Wartości **nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikro-przedsiębiorstw**, zestawione na rysunku 11, korespondują z wynikami przedstawionymi na rysunku 8 i potwierdzają poprawę wyników działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w relacji do wyników w skali Polski. W 2010 r. wartość omawianego wskaźnika dla jednostek z terenu województwa łódzkiego wyniosła 12,4% wobec 12,2% dla Polski, a w 2011 r. wzrost wartości omawianego wskaźnika odnotowano

wśród jednostek województwa łódzkiego – do 12,6%, przy niezmienionej wartości tego wskaźnika dla Polski.

Rys. 12. **Udział sprzedaży detalicznej i hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw**

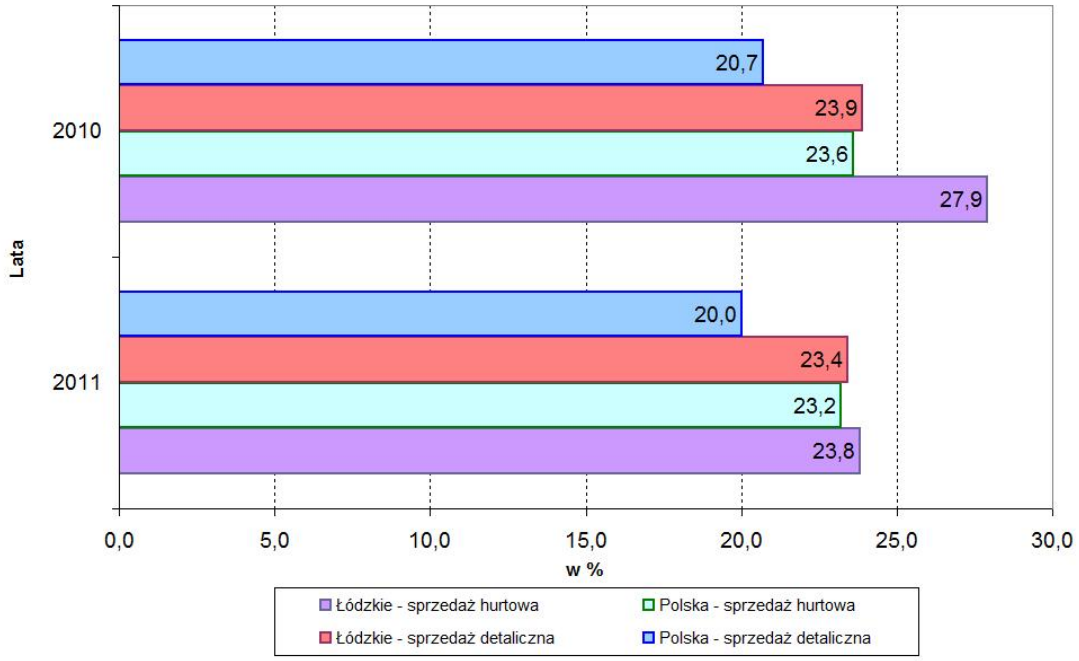

Dwa kolejne wskaźniki diagnostyczne, które dostarczają informacji o działalności handlowej mikroprzedsiębiorstw, to: **udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej** oraz **udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej**. Na tle całego sektora mikroprzedsiębiorstw w Polsce jednostki, mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej na terenie województwa łódzkiego, charakteryzowały się wyższym udziałem, zarówno sprzedaży detalicznej, jak i sprzedaży hurtowej w wartości przychodów z całokształtu działalności gospodarczej (zob. rysunek 12). W latach 2010-2011 nastąpił niewielki spadek udziału sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikro-przedsiębiorstw (łódzkie – z 23,9% do 23,4%, Polska – z 20,7% do 20,0%), który spowodowany był wyższą dynamiką wzrostu wartości przychodów (łódzkie 113,0; Polska 107,2) niż dynamiką wzrostu wartości sprzedaży detalicznej (łódzkie 110,3; Polska 104,5). Z kolei pod względem udziału sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw, w analizowanym okresie, odnotowano spadek wartości omawianego wskaźnika (z 23,6% do 23,2%) dla jednostek w skali całego kraju oraz jego spadek dla mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego – z 27,9% do 23,8%. Ponownie był to wynik zarówno wyższej dynamiki wzrostu przychodów (107,2) niż sprzedaży hurtowej

(106,0) w przypadku jednostek w skali całego kraju oraz spadku wartości sprzedaży hurtowej (96,2), przy jednoczesnym znacznym wzroście wartości przychodów (113,0) dla mikro-przedsiębiorstw województwa łódzkiego.

Rys. 13. **Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw**

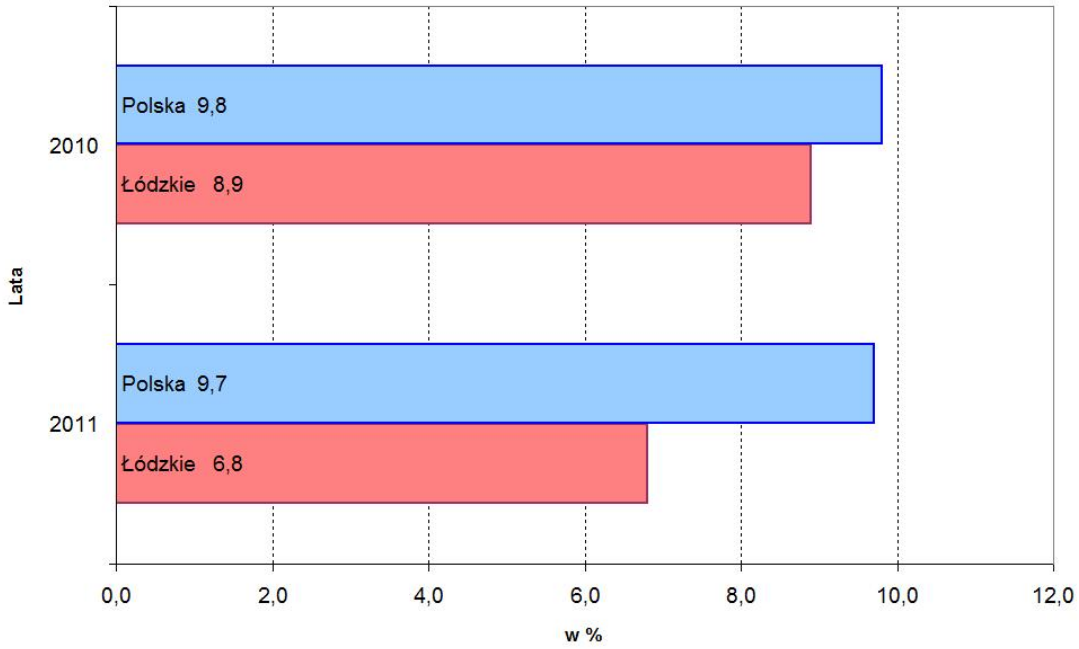

Ostatnim ze wskaźników, wykorzystanym do porównań działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle Polski, jest **udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw** (zob. rysunek 13). Wartości zestawione na rysunku wskazują – po pierwsze, że udział omawianej produkcji w przychodach mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2010-2011 był niższy niż w całym sektorze mikroprzedsiębiorstw w Polsce (wyniósł odpowiednio 8,9% wobec 9,8% w 2010 r. oraz 6,8% wobec 9,7% w 2011 r.) – po drugie, że wskaźnik ten spadł w przypadku jednostek województwa łódzkiego o 2,1 pkt. proc., podczas gdy w sektorze mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju spadł jedynie o 0,1 pkt. proc. Na podstawie zmian udziału produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2010-2011 stwierdzić można, że sytuacja jednostek mających siedzibę na terenie województwa łódzkiego, w porównaniu z jednostkami w skali Polski, uległa znacznemu pogorszeniu. Jest ona wynikiem znacznego spadku wartości produkcji budowlano-montażowej mikro-przedsiębiorstw w województwie łódzkim – 85,9 (Polska 105,3), przy jednoczesnym wzroście wartości ich przychodów na poziomie – 113,0 (Polska 107,2).

II.4. WSKAŹNIKI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W PRZEKROJU WOJEWÓDZTW

Wartości wskaźników diagnostycznych, zamieszczonych w aneksie opracowania, pozwalają również na ukazanie sytuacji mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2010-2011 na tle pozostałych województw.

Pod względem wskaźnika natężenia mikroprzedsiębiorstw, zarówno w 2010 r., jak i w 2011 r. województwo łódzkie zajmowało 7 miejsce w rankingu województw. W analizowanym okresie wartość omawianego wskaźnika dla województwa łódzkiego przewyższała odpowiadającą mu wartość wskaźnika dla Polski (zob. tablica 8). Województwem o największej liczbie jednostek, przypadających na 100 tys. ludności, w latach 2010-2011 było mazowieckie (odpowiednio 5410 oraz 5513), natomiast województwem o najniższym „nasyceniu" tego typu jednostkami w latach 2010-2011 było podkarpackie (odpowiednio 3236 oraz 3441).

Wskaźnik liczby osób pracujących na 1000 mikroprzedsiębiorstw dla województwa łódzkiego był w latach 2010-2011 wyższy niż odpowiadający mu wskaźnik dla Polski – wynosił 2046 pracujących w 2010 r. oraz 2070 pracujących w 2011 r., podczas gdy liczba osób pracujących ogółem w Polsce, przypadająca na 1000 mikroprzedsiębiorstw, w latach 2010-2011 kształtowała się na poziomie odpowiednio 2027 i 2019. Na tle innych województw łódzkie pod względem tego wskaźnika zajmowało w zestawieniu 6 miejsce w 2010 r. oraz 3 miejsce w 2011 r. Tymczasem najniższe wartości omawianego wskaźnika – 1871 pracujących w 2010 r. i 1878 pracujących w 2011 r. wystąpiły odpowiednio w jednostkach województwa zachodniopomorskiego i podlaskiego, a najwyższe – 2182 i 2173 pracujących (odpowiednio w roku 2010 i 2011) odnotowano w jednostkach województwa śląskiego.

Wskaźnik przeciętnej liczby zatrudnionych, przypadających na 1000 mikroprzedsiębiorstw, prowadzących działalność gospodarczą kształtował się w przypadku województwa łódzkiego na poziomie 747 osób w 2010 r. i 729 w 2011 r. Spadek wartości omawianego wskaźnika (przy spadku w skali całego kraju z 748 do 726) spowodował awans województwa łódzkiego, w badanym okresie, z 7 na 8 miejsce w zestawieniu. Warto dodać, że województwem zajmującym 1 miejsce w rankingu pod względem wskaźnika przeciętnej liczby zatrudnionych – tak jak w przypadku pracujących – było w 2010 r. śląskie – 829 osób, a w 2011 r. opolskie – 812 osób. Najniższa wartość omawianego wskaźnika występowała wśród mikroprzedsiębiorstw mających w 2010 r. siedzibę w województwie zachodniopomorskim – 632 osoby, a w 2011 r. siedzibę w województwie podlaskim – 617 osób.

Kolejną miarę, dającą informacje o działalności gospodarczej przedsiębiorstw o liczbie osób pracujących od 0 do 9, stanowiła nadwyżka wartości przychodów nad kosztami przypadająca na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł). Przedsiębiorstwa z województwa łódzkiego zajmowały w 2010 r. 13, a w 2011 r. 9 miejsce w zestawieniu. Z danych zamieszczonych w tablicy 8 wynika, że w 2010 r. największą tego rodzaju nadwyżkę odnotowano wśród mikroprzedsiębiorstw województwa małopolskiego (86667 zł), a najmniejszą wśród jednostek województwa podkarpackiego (34177 zł). W 2011 r. w najlepszej sytuacji ekonomicznej znajdowały się jednostki mające siedzibę prowadzenia działalności gospodarczej w województwie mazowieckim (74700 zł) w przeciwieństwie do mikro-przedsiębiorstw z województwa lubelskiego (42444 zł).

Drugim wskaźnikiem – odnoszącym się do przychodów z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw – wykorzystanym w analizie był wskaźnik wartości ich miesięcznych przychodów w przeliczeniu na 1 pracującego (w zł). Poziom tego wskaźnika w jednostkach z województwa łódzkiego w latach 2010-2011 kształtował się na poziomie odpowiednio 15867 zł i 17000 zł, a więc znacznie poniżej średniej jego wartości dla Polski, wynoszącej 19444 zł i 20001 zł. Mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego w 2010 r. zajęły 15 miejsce w rankingu, a w 2011 r. spadły na miejsce 16 w zestawieniu. Najwyższą wartość przychodów na 1 pracującego w latach 2010-2011 odnotowano w mikro-przedsiębiorstwach województwa mazowieckiego (26711 zł, 26938 zł).

Wyniki badania SP-3 dostarczają również informacji na temat kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze mikroprzedsiębiorstw. Jednostki województwa łódzkiego z miesięcznym wynagrodzeniem 1701 zł w 2010 r. i 1858 zł w 2011 r. plasowały się w badanym okresie odpowiednio na 12 i 9 miejscu w zestawieniu. W latach 2010-2011 dwukrotnie miejsce 1 w zestawieniu zajmowały jednostki województwa mazowieckiego (2341 zł, 2417 zł), a miejsce 16 odpowiednio jednostki województwa świętokrzyskiego (1589 zł) i podkarpackiego (1697 zł).

Dane o wielkości nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikro-przedsiębiorstw (w %) zawarte w tablicy 8 wskazują, że jednostki z województwa łódzkiego z wielkością nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw rzędu 12,4% w 2010 r. oraz rzędu 12,6% w 2011 r. zajmowały kolejno 8 i 7 miejsce w zestawieniu. W 2011 r. w porównaniu z rokiem poprzednim w jednostkach dziewięciu województw (w tym w łódzkim) odnotowano wzrost wartości omawianego wskaźnika, a w jednostkach siedmiu województw nastąpił spadek wartości omawianego wskaźnika, podczas gdy w skali całego kraju jego poziom nie uległ zmianie (12,2%).

Ostatnie trzy wskaźniki dotyczą sfery handlu detalicznego i hurtowego mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową oraz produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych. Zestawiając wartość sprzedaży detalicznej i hurtowej z wartością przychodów z całokształtu działalności gospodarczej oraz wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej z wartością przychodów z całokształtu działalności gospodarczej (ogólnej liczby jednostek do 9 osób pracujących) uzyskano wskaźniki ukazujące efekty działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w poszczególnych województwach.

Według udziału wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw prowadzących działalność handlową w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem (w %), jednostki województwa łódzkiego z wartością wskaźnika 23,9%, zajmowały w 2010 r. 4 miejsce w zestawieniu, a w 2011 r. z wartością wskaźnika 23,4%, plasowały się na 7 miejscu w zestawieniu. Warto dodać, że udział sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego w badanym okresie przewyższał wartość omawianego wskaźnika dla mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju. Województwem o najwyższej wartości wskaźnika udziału sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw było lubelskie (28,9% – 2010 r., 28,6% – 2011 r.). Natomiast najniższe wartości tego wskaźnika w latach 2010-2011 odnotowano wśród jednostek województwa mazowieckiego (15,3% – 2010 r., 14,5% – 2011 r.).

Podobnie prezentuje się w przekroju województw sytuacja mikroprzedsiębiorstw pod względem udziału wartości sprzedaży hurtowej jednostek prowadzących działalność handlową w przychodach mikroprzedsiębiorstw ogółem (w %). Jednostki województwa łódzkiego na tle mikroprzedsiębiorstw z innych województw osiągnęły wartości tego wskaźnika na poziomie – 27,9% w 2010 r. oraz 23,8% w 2011 r., zajmując odpowiednio 3 oraz 9 miejsce w zestawieniu. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika w analizowanym okresie odnotowano wśród jednostek województwa śląskiego (31,6%) i kujawsko-pomorskiego (27,6%), a najniższą wśród mikroprzedsiębiorstw województwa małopolskiego (13,9%) i warmińsko-mazurskiego (17,3%).

W zakresie udziału wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw ogółem, 1 miejsce w zestawieniu zajmowały: w 2010 r. jednostki województwa podlaskiego (15,1%), a w 2011 r. mikroprzedsiębiorstwa województwa śląskiego (14,6%). W przypadku województwa łódzkiego odnotowano znaczny spadek udziału wartości sprzedaży produkcji budowlano-montażowej jednostek budowlanych w przychodach przedsiębiorstw (do 9 osób pracujących) w latach 2010-2011 z 8,9% i 6,8% – w badanym okresie kształtował się on

poniżej średniej wartości tego wskaźnika dla Polski (9,8% w 2010 r. i 9,7% w 2011 r.). Na tle jednostek ze wszystkich 16 województw, mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego zajmowały w kolejnych latach 11 i 15 miejsce w zestawieniu.

Tablica 3 zawiera podsumowanie działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego z punktu widzenia wszystkich 10 omówionych wskaźników, tzn. miejsca mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle jednostek z pozostałych województw.

Tabl. 3. **Miejsce mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego według wskaźników przyjętych do analizy**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2011
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	7	7
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	6	3
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	8	7
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	13	9
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	15	16
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	12	9
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	8	7
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	4	7
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	3	9
Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	11	15

Kartogram 1. **WSKAŹNIK NATĘŻENIA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**

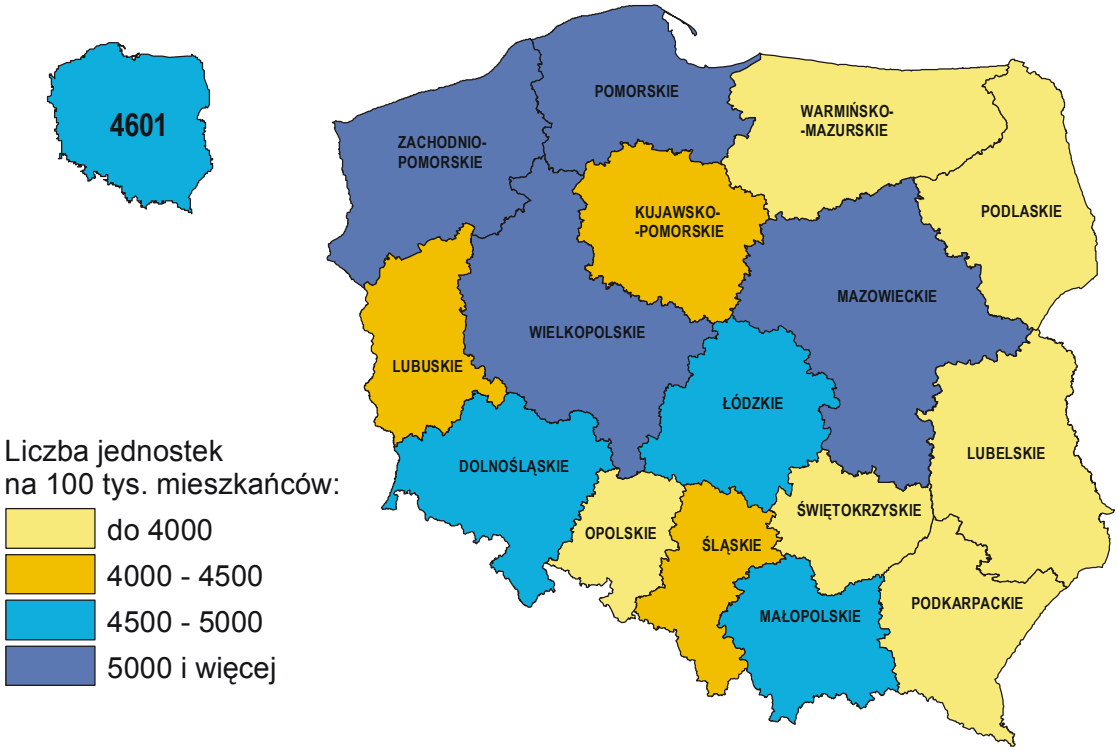

Kartogram 2. **PRACUJĄCY OGÓŁEM NA 1000 MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**
stan w dniu 31 XII

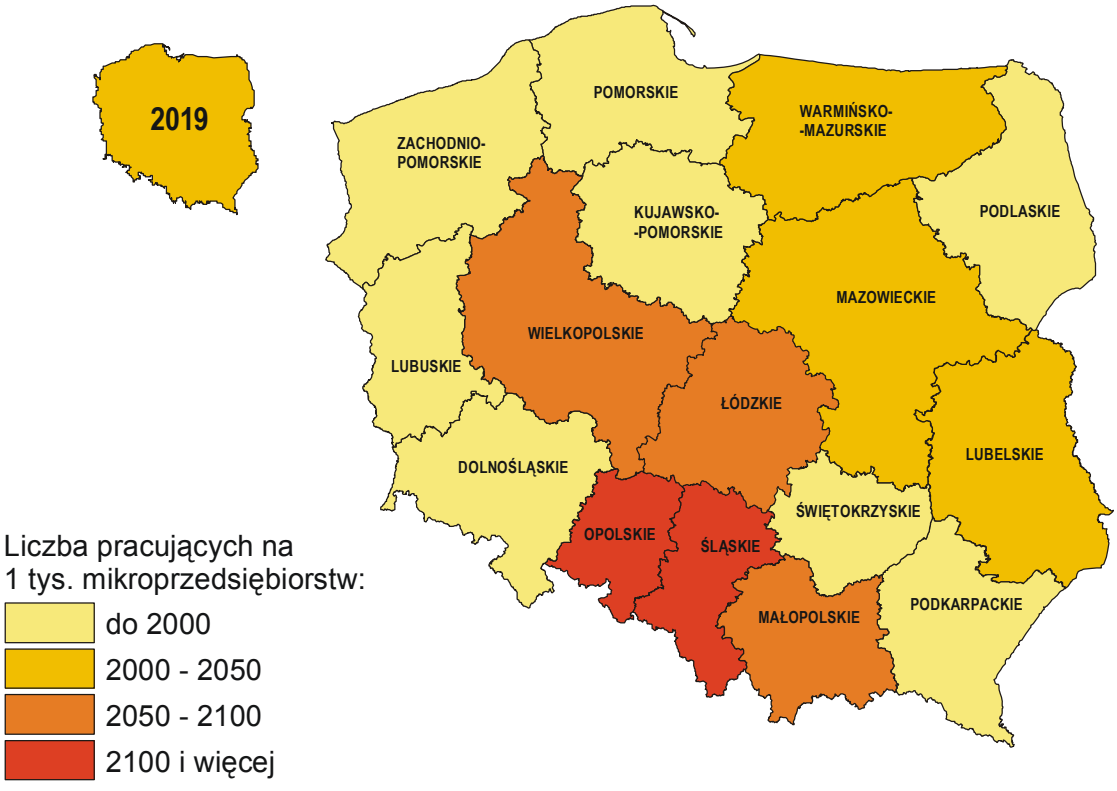

Kartogram 3. **PRZECIĘTNA LICZBA ZATRUDNIONYCH NA 1000 MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**

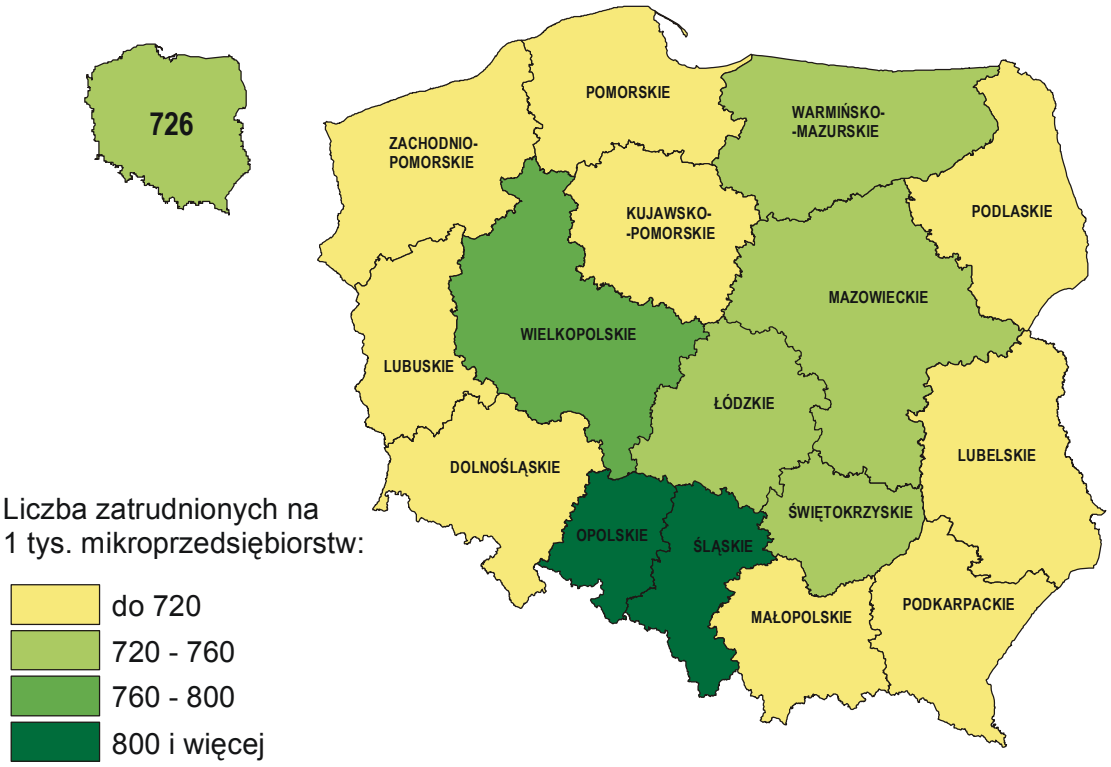

Kartogram 4. **WSKAŹNIK NADWYŻKI PRZYCHODÓW NAD KOSZTAMI PRZYPADAJĄCEJ NA 1 MIKROPRZEDSIĘBIORSTWO W 2011 R.**

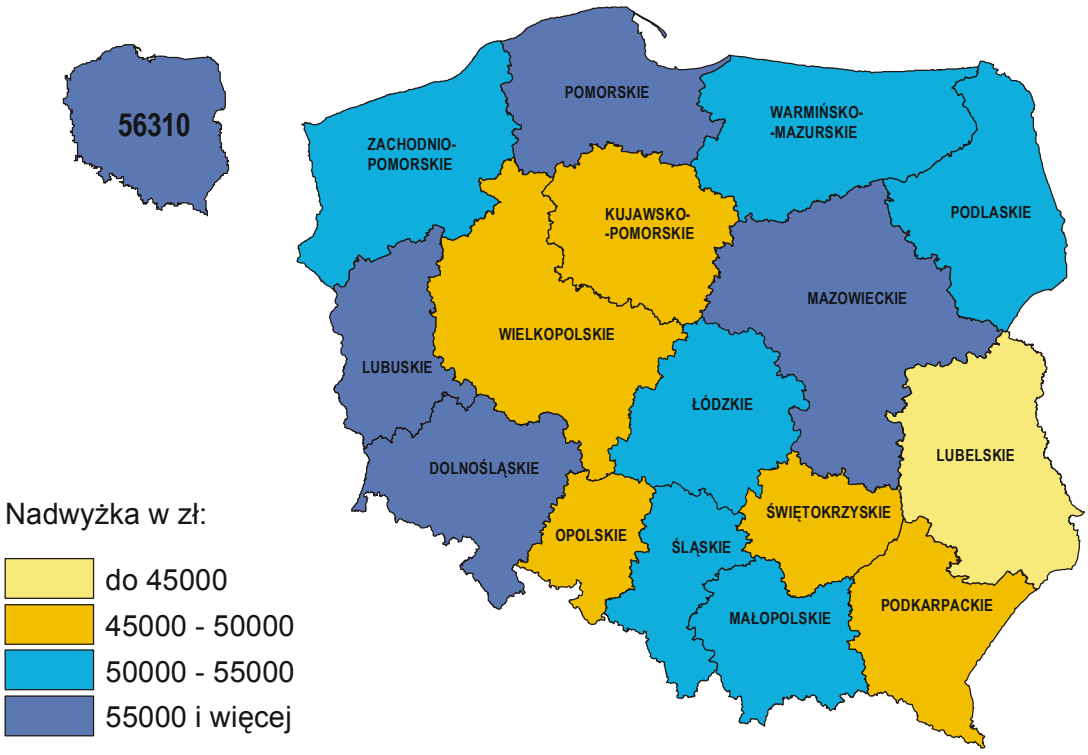

Kartogram 5. **MIESIĘCZNE PRZYCHODY NA 1 PRACUJĄCEGO W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWIE W 2011 R.**

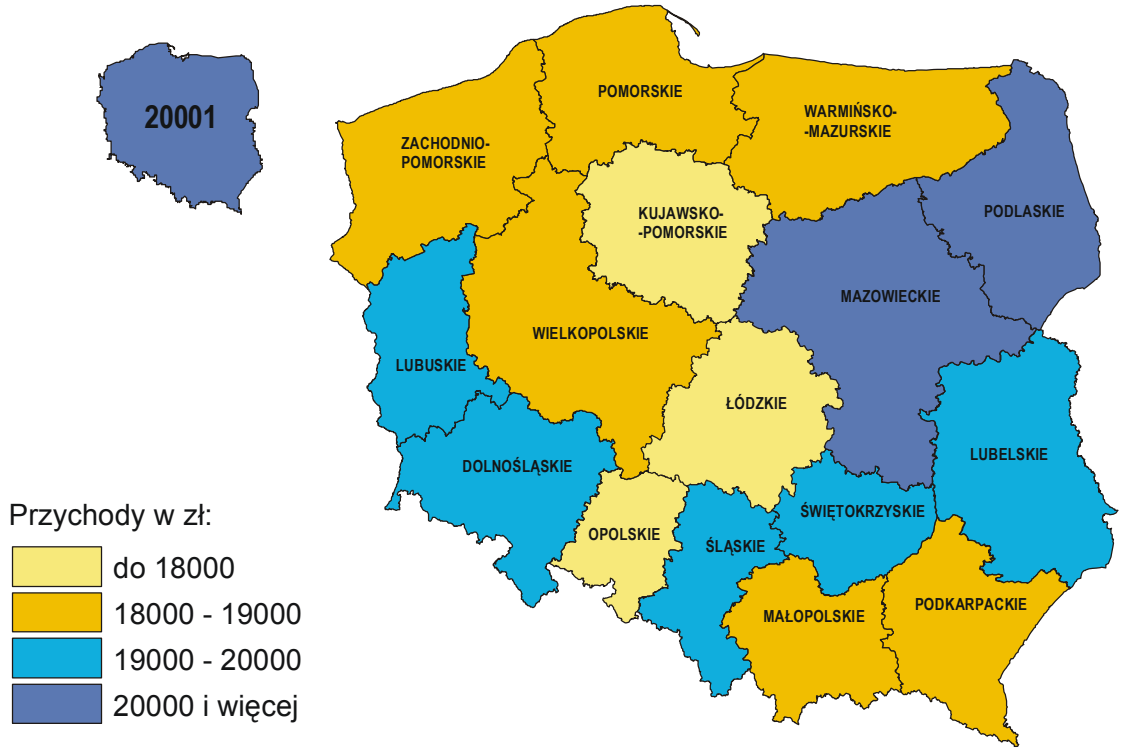

Kartogram 6. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIE NA 1 ZATRUDNIONEGO W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWIE W 2011 R.**

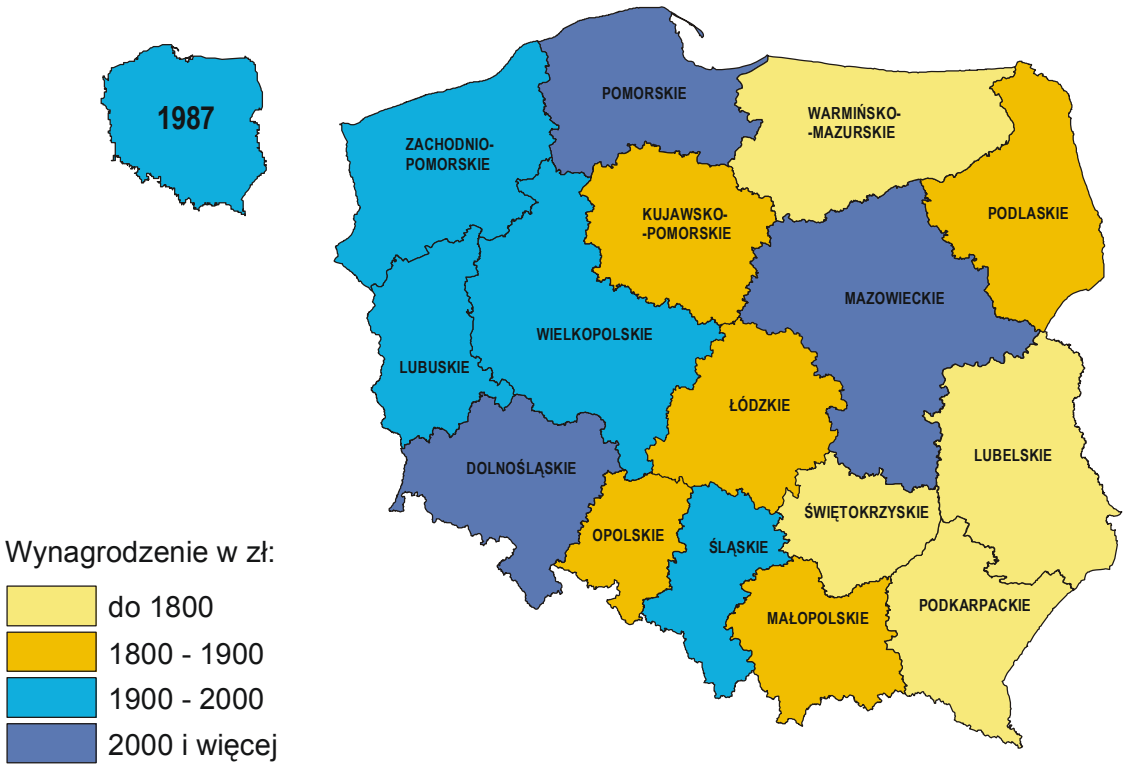

Kartogram 7. **WSKAŹNIK NADWYŻKI PRZYCHODÓW NAD KOSZTAMI W PRZYCHODACH MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**

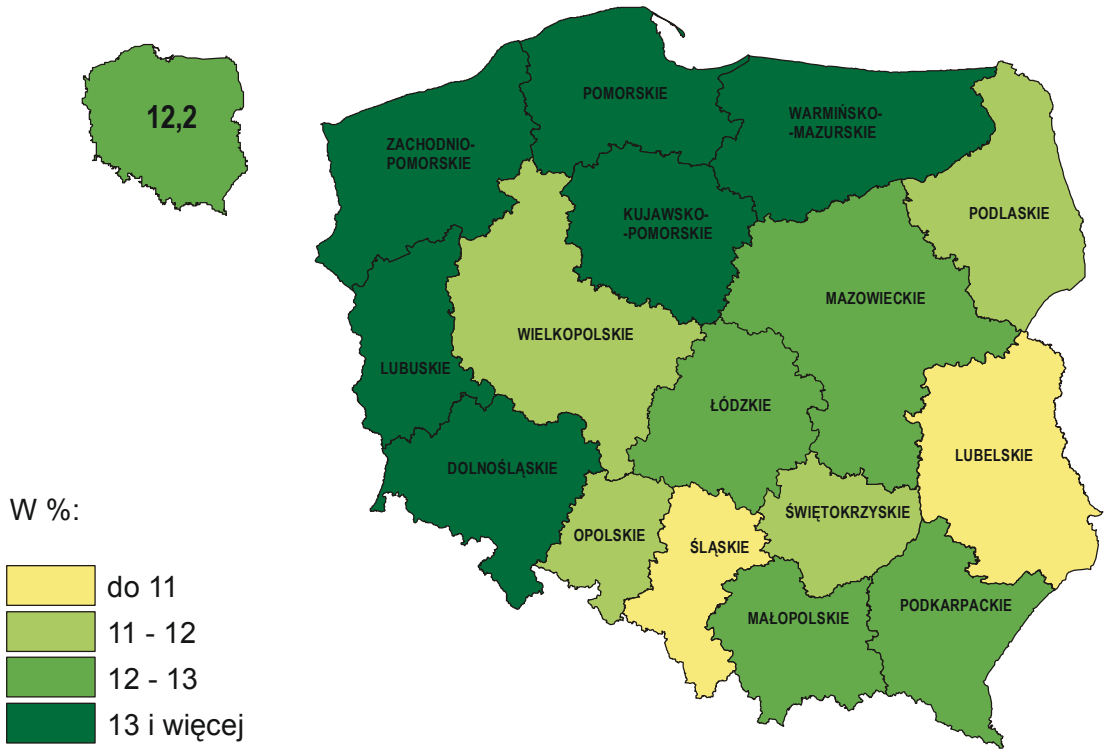

Kartogram 8. **UDZIAŁ SPRZEDAŻY DETALICZNEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**

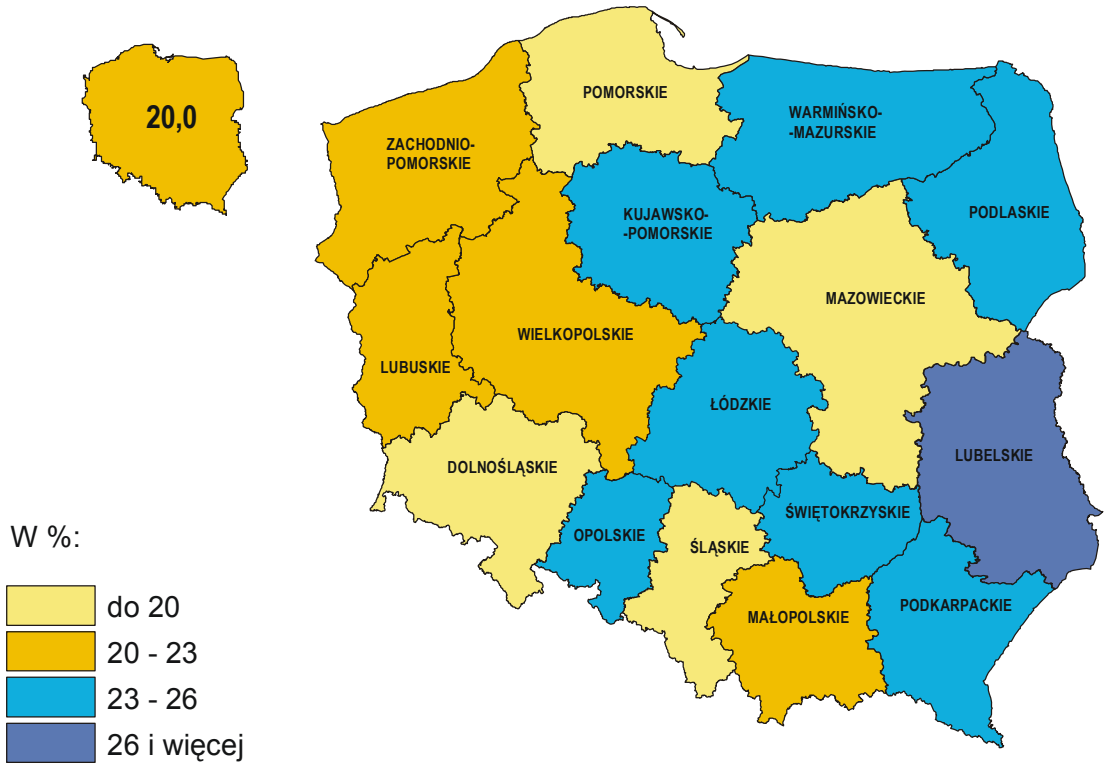

Kartogram 9. **UDZIAŁ SPRZEDAŻY HURTOWEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**

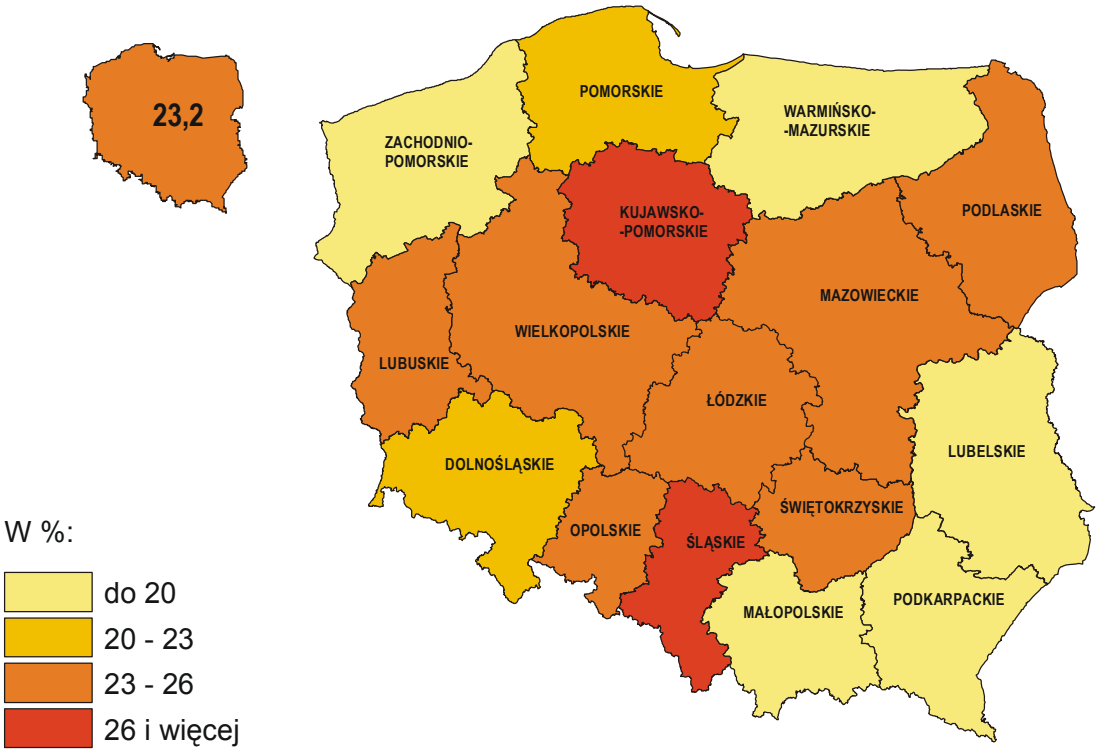

Kartogram 10. **UDZIAŁ PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ W PRZYCHODACH Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W 2011 R.**

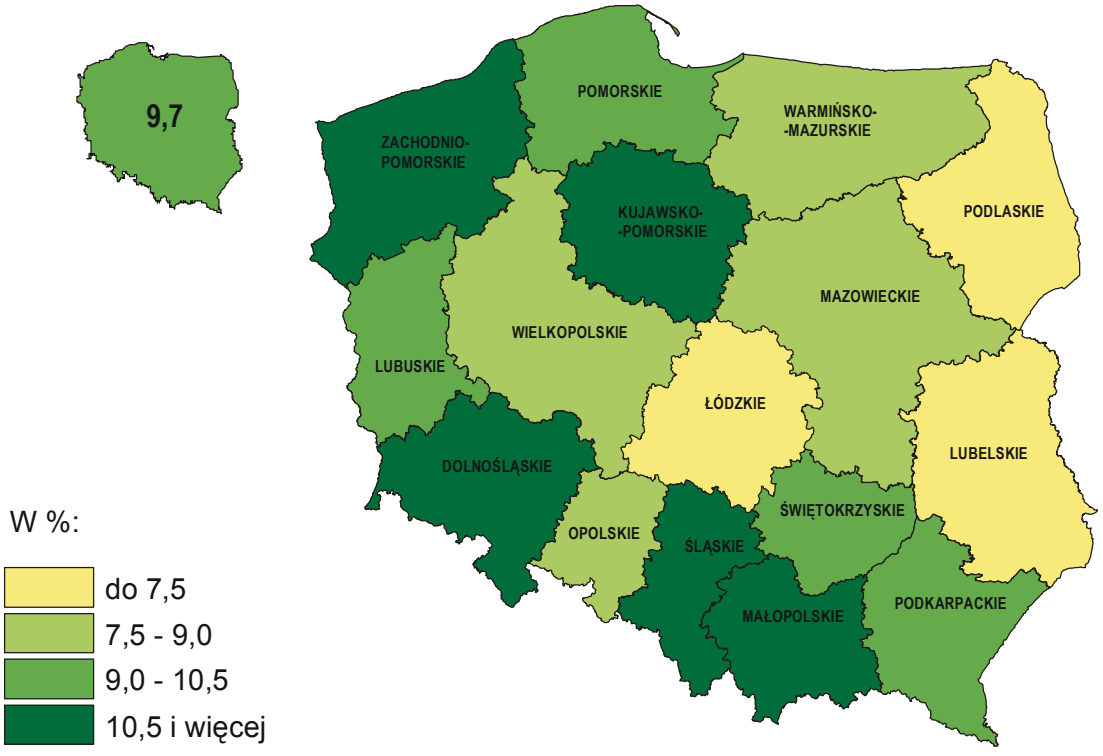

PODSUMOWANIE

Charakterystyka działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego na tle przeciętnej sytuacji w skali Polski i pozostałych województw w latach 2010-2011, dokonana na podstawie wyników badania SP-3, pozwala wskazać zmiany jakie miały miejsce w 2011 r. w stosunku do 2010 r. (por. tablica 2, tablica 4):

1) Odnotowano jedenasty co do wielkości na tle pozostałych województw, względny wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw – rzędu 2,3%, podczas gdy wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju wyniósł 3,3%. Wzrostowi liczby mikroprzedsiębiorstw w województwie łódzkim towarzyszył wzrost ogólnej liczby osób w nich pracujących (o 3,6%) i był on większy niż wzrost liczby pracujących ogółem w skali całego kraju (o 2,8%).
2) Porównując udział pracujących kobiet („właścicieli" mikroprzedsiębiorstw) w ogólnej liczbie osób będących „właścicielami" mikroprzedsiębiorstw w okresie 2010-2011 należy zauważyć, że wartość tego wskaźnika w województwie łódzkim wzrosła o 0,3 pkt. proc. do poziomu 24,0%, podczas gdy udział pracujących kobiet – „właścicieli" wzrósł w tym okresie w Polsce do poziomu 24,8% (o 1,8 pkt. proc).
3) W analizowanym okresie w mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego – podobnie jak w jednostkach z ośmiu innych województw – odnotowano spadek (lub brak zmian) przeciętnego zatrudnienia, podczas gdy w skali całego kraju nastąpił wzrost przeciętnego zatrudnienia. Omawiane zmiany kształtowały się następująco: łódzkie – spadek o 0,1%, Polska – wzrost o 0,3%.
4) Porównując wartość przychodów i kosztów z całokształtu działalności gospodarczej należy zauważyć, że w obu obserwowanych latach mikroprzedsiębiorstwa we wszystkich województwach osiągnęły nadwyżkę z działalności gospodarczej, tzn. przychody uzyskane z prowadzonej działalności przewyższały poniesione koszty. Odnosząc się do dynamiki, zarówno przychodów, jak i kosztów, należy stwierdzić, że w latach 2010-2011 w jednostkach województwa łódzkiego, obok jednostek z ośmiu innych województw (dolnośląskiego, lubuskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego, pomorskiego, wielkopolskiego oraz zachodniopomorskiego), dynamika wzrostu przychodów była wyższa niż dynamika ich kosztów – dla jednostek z województwa łódzkiego odpowiednio 113,0 (przychody) wobec 112,7 (koszty). Oznacza to, że chociaż w latach 2010-2011 przedsiębiorstwa ze wszystkich województw uzyskały dodatni wynik finansowy, to jednak tylko w dziewięciu województwach przychody uzyskane przez mikroprzedsiębiorstwa rosły szybciej niż

ponoszone koszty. W skali całego kraju dynamika wzrostu przychodów i kosztów mikroprzedsiębiorstw była jednakowa (107,2).

5) Biorąc pod uwagę wartość sprzedaży detalicznej osiągniętej przez mikro-przedsiębiorstwa, województwo łódzkie, na tle pozostałych województw, dwukrotnie zajmowało stosunkowo wysoką – 6 pozycję w zestawieniu. Udział wartości sprzedaży detalicznej jednostek z terenu województwa łódzkiego w latach 2010-2011 stanowił odpowiednio 6,5% i 6,8% wartości sprzedaży detalicznej mikroprzedsiębiorstw w skali całego kraju.
6) Wartość sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego, na tle pozostałych województw, w latach 2010-2011 dwukrotnie zapewniała im wysoką (odpowiednio 4 i 6) pozycję w rankingu. Udział wartości sprzedaży hurtowej jednostek z terenu województwa łódzkiego, w kolejnych obserwowanych latach, stanowił 6,6% i 6,0% wartości sprzedaży hurtowej mikroprzedsiębiorstw w Polsce.

Dodatkowe wnioski o mikroprzedsiębiorstwach województwa łódzkiego, płynące z analizy zaproponowanych wskaźników działalności gospodarczej w latach 2010-2011, można przedstawić następująco (por. tablica 8):

7) Liczba mikroprzedsiębiorstw w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców województwa łódzkiego wzrosła w analizowanym okresie z 4532 do poziomu 4653, przewyższała tym samym wartość wymienionego wyżej wskaźnika w skali całego kraju, który kształtował się na poziomie 4456 w 2010 r. i 4601 w 2011 r.
8) Nastąpił wzrost liczby osób pracujących ogółem w przeliczeniu na 1000 mikro-przedsiębiorstw (z 2046 do 2070 osób) oraz spadek przeciętnego zatrudnienia (z 747 do 729 osób) w województwie łódzkim. Obok wzrostu w zakresie liczby osób pracujących i spadku przeciętnego zatrudnienia powyższa sytuacja w głównej mierze wynika ze wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw (zob. punkt 1).
9) Główną przyczyną stosunkowo słabych wyników finansowych jednostek z województwa łódzkiego, na tle jednostek z całego kraju, jest niski poziom nadwyżki przychodów nad kosztami (w zł), który w przeliczeniu na 1 mikroprzedsiębiorstwo z województwa łódzkiego jest znacznie niższy niż przeciętnie w skali Polski. Niemniej jednak, w wyniku wyższej dynamiki wzrostu nadwyżki przychodów nad kosztami dla omawianej grupy przedsiębiorstw województwa łódzkiego w latach 2010-2011 (przy niższej niż w skali kraju dynamice wzrostu liczby mikroprzedsiębiorstw) zmniejszył się „dystans" mikroprzedsiębiorstw województwa

łódzkiego do tej grupy przedsiębiorstw w skali całego kraju. Informacja o nadwyżce przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo stanowi uzupełnienie informacji podanej w punkcie 4, w którym wskazano na wyższą dynamikę wzrostu przychodów nad kosztami w jednostkach województwa łódzkiego.

10) W województwie łódzkim odnotowano wzrost przychodów na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie z 15867 zł do 17000 zł. Jest on wynikiem wysokiego wzrostu (o 13,0%) wartości samych przychodów mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego, przy wyższym niż w skali kraju wzroście ogólnej liczby osób pracujących w tych jednostkach (zob. punkt 1, 4 i 9).
11) Zarówno w 2010 r., jak i w 2011 r., w województwie łódzkim należy odnotować niższe niż w skali całego kraju, przeciętne wynagrodzenie miesięczne przypadające na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie. Niemniej jednak w latach 2010-2011 dla mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego odnotowano wyższą dynamikę wzrostu przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego (109,2) niż dla tego typu przedsiębiorstw w Polsce (105,7).
12) Pod względem wskaźnika nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %) w latach 2010-2011 jednostki z województwa łódzkiego wypadły korzystnie, uzyskując większą nadwyżkę przychodów nad kosztami (odpowiednio 12,4% i 12,6%) niż mikroprzedsiębiorstwa w skali całego kraju, dla których poziom omawianej nadwyżki w analizowanym okresie nie uległ zmianie (odpowiednio 12,2% i 12,2%).
13) Jednostki województwa łódzkiego wyróżniały się na tle tego rodzaju jednostek w Polsce pod względem większego udziału sprzedaży detalicznej (2011 r. – 23,4% wobec 20,0%), jak i hurtowej (2011 r. – 23,8% wobec 23,2%) w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (zob. rysunek 12). Graficzna ilustracja wartości omawianych wskaźników (zob. kartogram 8 i 9) pokazuje, że mikroprzedsiębiorstwa województwa łódzkiego odznaczały się wysokimi (lecz nie najwyższymi) wartościami omawianych wskaźników również na tle jednostek z innych województw.
14) Nastąpił znaczny spadek udziału produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności mikroprzedsiębiorstw województwa łódzkiego – z 8,9% do 6,8% w analizowanym okresie. Nadal pozostaje on niższy niż dla jednostek w skali całego kraju – odpowiednio 9,8% i 9,7%.

ANEKS TABELARYCZNY

Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw oraz wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w latach 2010-2011

Tabl. 4. **Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw** [ab]

WYSZCZEGÓLNIENIE	Pracujący				Pracujący – właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki				Przeciętna liczba zatrudnionych	
	ogółem		w tym, dla których jest to główne miejsce pracy		ogółem		w tym kobiety			
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
POLSKA	**3479325**	**3578122**	**2797884**	**2903001**	**1959866**	**2022628**	**450915**	**501560**	**1283101**	**1286633**
Dolnośląskie	264478	269704	214899	225057	154922	155657	39123	44127	95189	95119
Kujawsko-pomorskie	160915	166760	131873	143516	94697	96337	26989	26379	55325	60150
Lubelskie	144798	154539	112616	121617	83771	88468	19530	22389	49254	52234
Lubuskie	93192	88830	75551	73124	51619	51864	12905	13884	34834	31277
Łódzkie	**236090**	**244479**	**185946**	**195373**	**133047**	**136216**	**31500**	**32694**	**86235**	**86142**
Małopolskie	321721	335431	245962	248588	178752	189448	36283	39441	114684	117199
Mazowieckie	575127	583122	480558	468549	321359	332352	73947	75800	222418	214220
Opolskie	77288	79360	63419	68445	42897	42981	8690	10770	29420	30462
Podkarpackie	134239	139318	105785	112149	77449	81353	15914	18536	47414	48653
Podlaskie	79553	84334	61908	68175	47121	51802	10332	13061	28110	27691
Pomorskie	225709	234764	179852	191087	127288	134187	28053	32998	85111	83861
Śląskie	433406	447258	342779	348873	230893	240005	43357	54187	164708	164634
Świętokrzyskie	91565	98354	70850	80743	52625	55961	11066	13528	32377	36639
Warmińsko-mazurskie	110481	108982	88626	95505	62923	60860	14986	17226	43709	40466
Wielkopolskie	360473	369601	300616	316299	198450	204304	49187	55675	136843	136697
Zachodniopomorskie	170289	173285	136645	145901	102052	100834	29055	30864	57470	61188

a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem. *b* Dane na temat liczby mikroprzedsiębiorstw według województw zamieszczone zostały w rozdziale II.1.

Tabl. 4. **Dane o działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw** [ab] **(dok.)**

WYSZCZEGÓL-NIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej (w tys. zł)		Koszty z całokształtu działalności gospodarczej (w tys. zł)		Wartość sprzedaży detalicznej (w tys. zł)		Wartość sprzedaży hurtowej (w tys. zł)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
POLSKA	**761424451,7**	**816494595,1**	**668696191,9**	**716681779,7**	**178388828,1**	**186405036,7**	**203876547,5**	**216083694,6**
Dolnośląskie	47437163,2	59383511,6	40722224,9	50797755,0	11756092,2	13011061,8	12534515,7	13655337,3
Kujawsko-pomorskie	29225569,5	32147183,6	24922754,9	27955799,7	7505331,4	9022277,2	10337405,7	10225581,4
Lubelskie	26097769,7	33440965,3	22933648,9	30195604,9	8432665,7	10691389,7	4983433,9	7135825,2
Lubuskie	23048291,0	19548019,6	20595870,2	16855441,6	5421590,7	4467800,3	4635660,0	5724279,9
Łódzkie	**42171380,2**	**47661942,3**	**36948694,5**	**41640983,1**	**11508877,0**	**12696285,2**	**13418739,5**	**12903108,6**
Małopolskie	82786844,7	71218066,5	69271447,7	62298824,1	18144798,0	16809765,8	12676423,8	15451688,9
Mazowieckie	174684693,8	180145901,7	156439768,5	158424607,7	30575742,8	30154614,9	50049228,6	52007840,3
Opolskie	15476755,5	16075722,3	13443464,4	14210239,6	4176882,3	4374288,8	4551400,7	4458404,9
Podkarpackie	25664971,2	29966997,5	23339741,5	26319016,8	6870895,2	7909767,4	5572068,6	5923790,2
Podlaskie	18603976,3	20159189,9	16552613,5	17869203,2	4097729,0	5457575,8	4379716,4	5480562,6
Pomorskie	44709513,0	49996476,7	39736536,3	43008927,8	10620647,3	10716932,9	10631301,9	11789633,9
Śląskie	82770247,9	99964561,3	73642022,3	89301496,9	21723838,8	22158855,2	30295209,3	31343431,3
Świętokrzyskie	17751534,3	21271972,0	14888425,4	18858949,9	5736569,0	5670054,4	3654902,6	5815512,5
Warmińsko-mazurskie	18149182,8	22046557,0	15219467,8	19143666,6	5532321,7	6070726,3	4472737,4	4274731,2
Wielkopolskie	79400594,3	77371125,7	70824581,0	68463112,5	18332849,7	18526278,0	23275509,4	21921404,8
Zachodniopomorskie	33445964,3	36096402,3	29214930,1	31338150,3	7951997,2	8667363,0	8408294,0	7972561,6

a Ze względu na zaokrąglenia wartości zamieszczone w tablicach mogą nie sumować się na wartość ogółem. *b* Dane na temat liczby mikroprzedsiębiorstw według województw zamieszczone zostały w rozdziale II.1.

Tabl. 5. **Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba jednostek		Pracujący							
			ogółem		w tym dla których jest to główne miejsce pracy		właściciele, współwłaściciele, członkowie ich rodzin, wspólnicy spółki			
							ogółem		w tym kobiety	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
OGÓŁEM	**1716255**	**1772575**	**3479325**	**3578122**	**2797884**	**2903001**	**1959866**	**2022628**	**450915**	**501560**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9208	9428	20764	21771	18199	19462	10830	11122	787	787
Przemysł	160940	164621	407800	411560	345776	351883	191070	194355	30134	32514
w tym przetwórstwo przemysłowe	153537	156124	386204	389378	328230	334484	182114	184053	29190	31372
Budownictwo	223449	228799	449623	467763	362606	385527	242088	248460	11090	12280
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	503839	505027	1159278	1154468	990687	972955	605759	606138	185835	190325
Transport i gospodarka magazynowa	135058	141828	260764	270097	206962	223258	147885	154633	10962	13831
Zakwaterowanie i gastronomia	47417	45297	123358	124341	98629	102058	58944	57739	18670	20635
Informacja i komunikacja	53527	58035	94380	98595	69821	72770	61400	65731	6270	7732
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	56442	56580	85431	81686	59914	60268	59959	60314	14653	17749
Obsługa rynku nieruchomości	34137	38163	73883	77275	53252	52275	38981	43438	7037	9670
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	182527	196774	320172	348438	241329	270681	204841	222263	46741	55932
Administrowanie i działalność wspierająca	47953	50935	88249	92127	67126	70907	53114	56322	14378	16916
Edukacja	41365	43422	60190	67906	40919	47390	44628	48877	12006	15218
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	126231	133026	181851	192654	125054	138208	137163	145953	51676	58439
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	16882	18776	26636	30509	17660	21169	19459	20991	3700	5692
Pozostała działalność usługowa	77279	81864	126946	138933	99950	114191	83747	86294	36976	43840

Tabl. 5. **Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007 (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętna liczba zatrudnionych		Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w zł)		Przychody miesięczne na 1 pracującego (w zł)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
OGÓŁEM	**1283101**	**1286633**	**1879**	**1987**	**19444**	**20001**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9232	9598	1497	1582	9289	10131
Przemysł	186224	186444	1803	1896	x	x
w tym przetwórstwo przemysłowe	175939	176239	1769	1861	12182	13191
Budownictwo	186200	190139	1684	1815	18432	17043
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	460538	452868	1846	1937	25981	27722
Transport i gospodarka magazynowa	98168	98097	1619	1772	15277	16505
Zakwaterowanie i gastronomia	51483	52046	1576	1584	7539	7734
Informacja i komunikacja	28099	27266	2965	3227	15293	15617
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	22096	16916	2091	2225	76011	83446
Obsługa rynku nieruchomości	27690	27223	2681	2733	37859	39547
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	99791	103649	2350	2530	12401	12170
Administrowanie i działalność wspierająca	28921	28236	2101	2166	12722	13421
Edukacja	11045	14028	2172	2078	7116	7536
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	36199	37012	2091	2342	7899	8812
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	5685	6602	2003	2058	13104	10877
Pozostała działalność usługowa	31729	36508	1504	1569	3877	3999

Tabl. 5. **Wybrane dane o działalności mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007 (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przychody z całokształtu działalności gospodarczej (w tys. zł)		Koszty z całokształtu działalności gospodarczej (w tys. zł)		Wartość sprzedaży detalicznej (w tys. zł)		Wartość sprzedaży hurtowej (w tys. zł)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
OGÓŁEM	**761424451,7**	**816494595,1**	**668696191,9**	**716681779,7**	**178388828,1**	**186405036,7**	**203876547,5**	**216083694,6**
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2188443,6	2551254,5	1358360,4	1692510,4	3368,9	5293,8	12578,2	2923,0
Przemysł	62379509,5	67633609,9	54130226,9	56604947,7	613109,0	532002,2	1257509,0	700509,9
w tym przetwórstwo przemysłowe	53978003,0	59425759,7	45720375,6	49457924,0	572754,3	522952,8	1167410,6	578220,6
Budownictwo	91937374,8	89722068,6	78675543,0	74585674,6	571441,8	370989,7	219832,1	194795,6
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	343557319,6	368140481,4	322400098,5	346362088,2	174011263,0	184378189,9	200328347,1	214574005,4
Transport i gospodarka magazynowa	45196823,8	51160037,7	38740998,2	43340006,5	916245,6	260290,0	881908,7	231037,4
Zakwaterowanie i gastronomia	9888442,4	10814759,4	9053647,9	9614724,3	83024,6	87466,0	7191,4	45273,5
Informacja i komunikacja	15841334,5	17302388,1	12586774,6	13487686,7	256426,6	104031,8	289565,4	82837,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	70955205,3	76652425,2	67480067,3	71927944,6	980171,2	101443,7	131821,0	22240,8
Obsługa rynku nieruchomości	32562632,0	35509420,5	23890052,0	32461524,1	213670,7	91225,5	219833,9	34473,0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	44866028,5	48325579,3	29959566,9	32935587,4	190723,4	139548,9	314547,2	93801,2
Administrowanie i działalność wspierająca	12361494,5	13706247,5	10193060,7	10792706,5	132571,0	73645,3	153125,1	66505,5
Edukacja	4403889,3	5560319,5	3439585,4	4045908,7	23356,0	6696,6	8466,5	3758,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16294128,4	19507384,2	9581845,0	11141593,1	71482,5	71008,7	3682,1	73,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3610419,5	3645513,5	3199119,9	3135148,0	83596,3	66621,0	8398,0	5861,8
Pozostała działalność usługowa	5381405,9	6263105,8	4007245,2	4553728,9	238377,4	116583,7	39741,8	25598,4

Tabl. 6. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według formy prawnej i wielkości mikroprzedsiębiorstwa**

WYSZCZEGÓLNIENIE a- ogółem b- osoby fizyczne c- osoby prawne [1]		Ogółem		0-5 osób pracujących		6-9 osób pracujących	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Wskaźnik natężenia mikro-	*a*	4456	4601	4183	4332	273	269
przedsiębiorstw	*b*	4224	4342	4009	4128	215	214
	c	232	259	174	204	58	55
Pracujący ogółem na 1000 mikro-	*a*	2027	2019	1617	1635	8313	8208
przedsiębiorstw	*b*	1898	1895	1562	1577	8158	8034
	c	4380	4090	2884	2805	8885	8888
Przeciętna liczba zatrudnionych	*a*	748	726	410	416	5924	5726
na 1000 mikroprzedsiębiorstw	*b*	640	625	366	371	5747	5527
	c	2701	2421	1411	1329	6584	6503
Wskaźnik nadwyżki przychodów	*a*	54029	56310	45720	47645	181457	196102
nad kosztami przypadającej na	*b*	49355	52574	42569	45487	175965	189385
1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	*c*	139039	118929	118180	91246	201833	222362
Miesięczne przychody na 1 pracu-	*a*	19444	20001	17833	18114	23912	25766
jącego w mikroprzedsiębior-	*b*	15012	15759	14359	14850	17176	19027
stwie (w zł)	*c*	53353	52492	60145	54896	47021	49763
Przeciętne wynagrodzenie miesię-	*a*	1879	1987	1788	1892	1975	2099
czne na 1 zatrudnionego	*b*	1592	1714	1560	1675	1630	1765
w mikroprzedsiębiorstwie	*c*	3117	3169	3152	3117	3094	3208
(w zł)							
Wskaźnik nadwyżki przychodów	*a*	12,2	12,2	14,4	14,3	7,7	7,8
nad kosztami w przychodach	*b*	15,4	15,5	17,2	17,2	10,6	10,4
mikroprzedsiębiorstw (w %)	*c*	5,2	4,8	6,0	5,2	4,1	4,3
Udział sprzedaży detalicznej	*a*	20,7	20,0	20,8	20,0	20,4	20,0
w przychodach z całokształtu	*b*	26,2	25,0	25,7	24,4	27,5	26,6
działalności mikroprzedsię-	*c*	8,8	8,6	6,5	6,6	11,6	11,0
biorstw (w %)							
Udział sprzedaży hurtowej	*a*	23,6	23,2	20,4	20,6	30,2	28,6
w przychodach z całokształtu	*b*	17,4	17,7	16,7	17,6	19,4	18,0
działalności mikroprzedsię-	*c*	36,9	35,7	31,1	29,8	43,5	43,0
biorstw (w %)							
Udział produkcji budowlano-	*a*	9,8	9,7	10,4	10,4	8,8	8,1
-montażowej w przychodach	*b*	9,8	10,7	9,4	11,0	10,8	9,6
z całokształtu działalności	*c*	9,9	7,4	13,0	8,5	6,2	5,9
mikroprzedsiębiorstw (w %)							

[1] Wraz z jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej.

Tabl. 7. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		Przemysł		przetwórstwo przemysłowe		Budownictwo		Handel; naprawa pojazdów samochodowych	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	4456	4601	24	24	418	427	399	405	580	594	1308	1311
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	2027	2019	2255	2309	2534	2500	2515	2494	2012	2044	2301	2286
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	748	726	1003	1018	1157	1133	1146	1129	833	831	914	897
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	54029	56310	90148	91084	51257	66994	53783	63846	59351	66156	41992	43123
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	19444	20001	9289	10131	x	x	12182	13191	18432	17043	25981	27722
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1879	1987	1497	1582	1803	1896	1769	1861	1684	1815	1846	1937
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	12,2	12,2	37,9	33,7	13,2	16,3	15,3	16,8	14,4	16,9	6,2	5,9
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	20,7	20,0	0,1	0,2	0,8	0,7	0,9	0,8	0,6	0,4	43,6	43,0
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	23,6	23,2	0,5	0,1	1,7	0,9	1,9	0,8	0,2	0,2	50,2	50,0

Tabl. 7. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007 (cd.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Transport i gospodarka magazynowa		Zakwaterowanie i gastronomia		Informacja i komunikacja		Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		Obsługa rynku nieruchomości		Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	351	368	123	118	139	151	147	147	89	99	474	511
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	1931	1904	2602	2745	1763	1699	1514	1444	2164	2025	1754	1771
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	727	692	1086	1149	525	470	391	299	811	713	547	527
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	47800	55137	17605	26493	60802	65731	61570	83501	254052	79865	81667	78212
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	15277	16505	7539	7734	15293	15617	76011	83446	37859	39547	12401	12170
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	1619	1772	1576	1584	2965	3227	2091	2225	2681	2733	2350	2530
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	14,3	15,3	8,4	11,1	20,5	22,0	4,9	6,2	26,6	8,6	33,2	31,8
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1,8	0,4	0,8	0,7	1,4	0,5	1,4	0,1	0,6	0,2	0,4	0,2
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1,7	0,4	0,1	0,4	1,6	0,4	0,2	0,0	0,6	0,1	0,6	0,2

Tabl. 7. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw w Polsce według sekcji PKD 2007 (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Administrowanie i działalność wspierająca		Edukacja		Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		Pozostała działalność usługowa	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw	124	132	107	113	328	345	44	49	201	212
Pracujący ogółem na 1000 mikroprzedsiębiorstw	1840	1809	1455	1564	1441	1448	1578	1625	1643	1697
Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw	603	554	267	323	287	278	337	352	411	446
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsiębiorstwo (w zł)	45220	57201	23312	34877	53175	62888	24363	27182	17782	20881
Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	12722	13421	7116	7536	7899	8812	13104	10877	3877	3999
Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)	2101	2166	2172	2078	2091	2342	2003	2058	1504	1569
Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)	17,5	21,3	21,9	27,2	41,2	42,9	11,4	14,0	25,5	27,3
Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	0,9	0,5	0,5	0,1	0,4	0,4	2,1	1,6	4,0	1,7
Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	1,1	0,4	0,2	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,7	0,4

Tabl. 8. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw**

WYSZCZEGÓL-NIENIE	Wskaźnik natężenia mikroprzedsiębiorstw		Pracujący ogółem na 1000 mikro-przedsiębiorstw		Przeciętna liczba zatrudnionych na 1000 mikroprzedsiębiorstw		Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami przypadającej na 1 mikroprzedsię-biorstwo (w zł)		Miesięczne przychody na 1 pracującego w mikroprzedsię-biorstwie (w zł)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
POLSKA	**4456**	**4601**	**2027**	**2019**	**748**	**726**	**54029**	**56310**	**19444**	**20001**
Dolnośląskie	4648	4730	1951	1956	702	690	49535	62254	16084	19264
Kujawsko-pomorskie	4047	4058	1894	1958	651	706	50654	49224	16303	17009
Lubelskie	3352	3516	1980	2021	674	683	43273	42444	16201	19093
Lubuskie	4357	4463	2091	1946	782	685	55026	58974	21833	19543
Łódzkie	**4532**	**4653**	**2046**	**2070**	**747**	**729**	**45257**	**50988**	**15867**	**17000**
Małopolskie	4682	4895	2063	2051	735	717	86667	54544	22808	18606
Mazowieckie	5385	5513	2032	2005	786	737	64451	74700	26711	26938
Opolskie	3616	3693	2098	2116	799	812	55201	49736	17557	17684
Podkarpackie	3198	3441	1973	1903	697	664	34177	49823	17009	18864
Podlaskie	3480	3737	1898	1878	671	617	48949	50984	20934	20861
Pomorskie	4918	5230	2021	1970	762	704	44534	58622	17851	18772
Śląskie	4283	4446	2182	2173	829	800	45956	51795	16924	19505
Świętokrzyskie	3648	3881	1954	1979	691	737	61090	48563	17176	19001
Warmińsko-mazurskie	3810	3701	1994	2027	789	752	52886	53980	14671	18018
Wielkopolskie	5035	5208	2080	2057	790	761	49491	49574	19473	18363
Zachodniopomorskie	5278	5289	1871	1901	632	671	46489	52210	17582	18312

Tabl. 8. **Wskaźniki działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw według województw (dok.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 zatrudnionego w mikroprzedsiębiorstwie (w zł)		Wskaźnik nadwyżki przychodów nad kosztami w przychodach mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział sprzedaży detalicznej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział sprzedaży hurtowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)		Udział produkcji budowlano-montażowej w przychodach z całokształtu działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorstw (w %)	
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
POLSKA	**1879**	**1987**	**12,2**	**12,2**	**20,7**	**20,0**	**23,6**	**23,2**	**9,8**	**9,7**
Dolnośląskie	1956	2005	14,2	14,5	21,8	19,4	23,2	20,3	10,0	11,9
Kujawsko-pomorskie	1739	1839	14,7	13,0	22,5	24,4	31,0	27,6	8,2	10,7
Lubelskie	1662	1756	12,1	9,7	28,9	28,6	17,1	19,1	8,2	6,5
Lubuskie	1770	1919	10,6	13,8	21,3	20,0	18,2	25,7	6,6	9,7
Łódzkie	**1701**	**1858**	**12,4**	**12,6**	**23,9**	**23,4**	**27,9**	**23,8**	**8,9**	**6,8**
Małopolskie	1766	1877	16,3	12,5	19,9	20,7	13,9	19,1	9,3	11,1
Mazowieckie	2341	2417	10,4	12,1	15,3	14,5	25,1	25,0	11,6	7,6
Opolskie	1802	1853	13,1	11,6	23,7	24,0	25,9	24,4	9,0	8,3
Podkarpackie	1627	1697	9,1	12,2	23,9	23,5	19,4	17,6	7,3	9,2
Podlaskie	1720	1819	11,0	11,4	19,8	24,0	21,2	24,1	15,1	7,1
Pomorskie	1871	2037	11,1	14,0	21,0	18,9	21,0	20,8	10,3	10,1
Śląskie	1802	1949	11,0	10,7	22,7	19,1	31,6	27,0	8,2	14,6
Świętokrzyskie	1589	1712	16,1	11,3	28,7	23,4	18,3	24,0	13,3	9,7
Warmińsko-mazurskie	1662	1783	16,1	13,2	26,7	24,6	21,6	17,3	10,0	7,8
Wielkopolskie	1841	1999	10,8	11,5	20,3	20,9	25,8	24,7	9,5	8,7
Zachodniopomorskie	1823	1911	12,7	13,2	21,2	21,3	22,4	19,6	10,2	11,0

W sprzedaży między innymi:

- RAPORT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - 2011
- SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA ŁODZI (kwartalnik)
- ROCZNIK STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO - 2009, 2010, 2011, 2012
- WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE – PODREGIONY, POWIATY, GMINY - 2009, 2010, 2011, 2012
- STATYSTYKA ŁODZI - 2006 (CD), 2008 (CD), 2010, 2012

- ŁÓDZKI OBSZAR METROPOLITALNY W LATACH 2008-2010, ŁÓDŹ 2011
- MIASTA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2000-2007, ŁÓDŹ 2009

- LUDNOŚĆ. RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2010 R., ŁÓDŹ 2011
- RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2005-2010, ŁÓDŹ 2011
- WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2009 R., ŁÓDŹ 2011
- WARUNKI ŻYCIA LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2010 R., ŁÓDŹ 2012
- KAPITAŁ LUDZKI W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2005-2008 R., ŁÓDŹ 2010

- OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2010 R., ŁÓDŹ 2011
- ROLNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W 2011 R., ŁÓDŹ 2012

- NAUKA, TECHNIKA I INNOWACYJNOŚĆ W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2007-2009, ŁÓDŹ 2011
- ŚRODKI TRWAŁE I DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2009, ŁÓDŹ 2011
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2009, ŁÓDŹ 2011
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA MIKROPRZEDSIĘBIORSTW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2009-2010, ŁÓDŹ 2012
- DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA PODMIOTÓW Z KAPITEŁEM ZAGRANICZNYM W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2008-2010, ŁÓDŹ 2012
- BUDOWNICTWO W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM W LATACH 2005-2011, ŁÓDŹ 2012

WYNIKI SPISÓW POWSZECHNYCH

- PSR 2010. RAPORT Z WYNIKÓW WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, ŁÓDŹ 2011
- PSR 2010. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARSTW ROLNYCH W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM, ŁÓDŹ 2012
- NSP 2011. RAPORT Z WYNIKÓW W WOJEWÓDZTWIE ŁÓDZKIM, ŁÓDŹ 2012

Zapraszamy do zapoznania się z szeroką ofertą wydawniczą znajdującą się na stronie internetowej Urzędu http://www.stat.gov.pl/lodz, gdzie prezentowane są w formie elektronicznej publikacje, komunikaty oraz tematyczne informacje sygnalne.

Zamówienia realizuje Urząd Statystyczny w Łodzi
ul. Suwalska 29, 93-176 Łódź tel. (42) 683-92-96, FAX (42) 684-48-46